

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer, csütörtökön és vasárnap.

OMGE évi tagsági díj:

200 holdig	15 pengő
500 " "	30 " "
1000 " "	50 " "
2000 " "	90 " "
3000 " "	120 " "
ezzen felül	150 " "
Éderényfarsadatok, szövetkezetek, vállalatok	90 " "
Egyéb tagok részére évi tagdíj	10 " "

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona

Az egyesületi tanács felügyelete alatt
 A szerkesztésért és kiadásért felelős:
 Buday Barna főszervező.
 Szerkesztő: Rothmeyer Imre
 Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-u. 8. Telefon: Aut. 896-05

Előfizetési árak:

A m. kir. földművelésügyi minisztérium által időnkint kiadott „Kiadás gazdasági előadások” című füzettel együtt.
OMGE-tagoknak:
 Negyedévre — 6 pengő
 Félévre — 11 " "
 Egészévre — 20 " "
Előfizetőknek:
 Negyedévre — 10 pengő
 Félévre — 18 " "
 Egészévre — 32 " "
 Külföldre a fenti árak és a postaköltség
 Előfizetést csak napiári negyedévekre fogadjunk el
 Kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-ut 25. Telef.: Aut. 899-32

TARTALOM:

- közgazdasági miniszter.
- kormány álláspontja a drágasági javaslatok tárgyában. Takarmánycukor — fából. Tárcsa. (Konek Frigyes dr.)
- kesített buzaajtó és buzamütrágyázási kísérletek. (Tóth Kálmán.)
- a sertéshizlalás jövedelme? (Lukay Pál báró — e. D. B.)
- A verszettség. (Huljra Ferenc dr.)
- Korrelációk a mezőgazdasági üzemben. (Révy Ferenc)
- Törvények és rendeletek.
- A gazdaközönség köréből. (Nyúl levél. Wekerle Sándor pénzügyminiszter urhoz! — Glaser Géza.)
- A Zaymus-féle gabonamentő-készülék
- alonyasztaszabolcsi bemutatója. (Diószeghy Ottó dr.)
- A mezőgazdaság helyzete.
- Egyes közlemények.
- Töredék, kereskedelem.
- Szerkesztői üzenetek.

Felhívás előfizetőinkhez.

Október hó 1-ével előfizetést nyitunk lapunkra. Felhívjuk **csakis** azokat a tisztelt előfizetőinket, akiknek előfizetése e hó végével lejár, hogy az előfizetési díjat a lapunk mai számához csatolt **postautalványon** mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne álljon be. **Akik az előfizetési díjat október 10-ig nem küldik be, azok címére a lap küldését kénytelenek leszünk beállítani.**

Az előfizetési díjat **ugyanazon cím alatt** kérjük beküldeni, mint amely címen a lap jár.

Előfizetési árak:

egy évre	32 pengő
félévre	18 " "
negyedévre	10 " "
OMGE-tagoknak a tagsági díjon felül:	
egy évre	20 pengő
félévre	11 " "
negyedévre	6 " "

A kiadóhivatal.

A közgazdasági miniszter,

szóló terjesztéséről, gyorsítást és meghallgatást várunk.
 Bennünket ezen a helyen nem érdekel az a kérdés, hogy alkotmányjogi szempontból helyes vagy helytelen volt-e a közgazdasági miniszter kinevezése. A felhatalmazási törvény tárcanélküli miniszterek kinevezésére jogot ad, de csak a békés állapotokra való átmenet idejére; ezt a felhatalmazást a kormány még ma is joggal használhatja, ha abból indul ki, hogy még mindig nem állottak helyre a békebeli normális

viszonyok, mert ebben — sajnos — igaza van. A közgazdasági miniszternek éppen az volna a feladata, hogy iparkodjék kisegíteni a gazdasági életet a háborus következmények okozta válságos helyzetből, mert hogy válságban vagyunk, ezt megint nem lehet eltagadni. Más kérdés, hogy miért merített a kormány a régi, több vonatkozásában már elévült jogból: az 1917. évi törvényből, mikor az eleven jogforrás, az országgyűlés is rendelkezésére áll. Nem hivatásunk, hogy ezt a vitás kérdést elmékedésünk körébe vonjuk, noha ránk nézve sem közömbösebb az olyan hatalmi tények, amelyek az alkotmányosság szellemét nem elégítik ki, mert hiszen a mai érdekképviseleti küzdelemünk is teljesen hatástalan, ha a kormányzatban nem érvényesül az az alkotmányos szellem, hogy rólunk, nélkülünk ne határozzanak.

Célszerűségi szempontból azonban az új minisztérium ellen nem tehetünk kifogást, sőt méltán remélhetjük, hogy Bud János, mint közgazdasági miniszter, hasznos szolgálatot fog végezni a magyar közgazdaság javára. Egészen új és a kormányzás szerve munkájába be nem avatott miniszterrel nem sokat várhattunk volna. Budnak abban van az ereje, hogy mint volt közéleti és pénzügyminiszter jól ismeri a minisztériumok munkáját, az embereket, a problémákat és a viszonyokat illetően tökéletesen tájékozott, ért a pénzforrások feltáráshoz s emellett meg van a kormányzatban a kellő egyéni sulya is. Szorgalmát és jóra törő munkaképességét már volt alkalmunk kikapasztalni.

Feladata az lesz, hogy a több szakminiszterhez tartozó, általános, országos jelentőségű gazdasági kérdéseket kiemelje s tervszerű programban összefoglalva, azoknak törvényhozási elintézésre való előkészítéséről gondoskodjék. Szabatatosan megállapítják természetesen, hogy mely kérdéseket fog munkakörébe vonni a közgazdasági miniszter s így a hatásköri összeütközéseknek eleve utját vágják. Mi ezt jó gondolatnak tartjuk. Az új miniszter közébjöttével az időszerű gazdasági problémák megoldása remélhetően tervszerűbbé és gyorsabbá válik.

A szakminiszterek ugyanis annyira el vannak foglalva tárcájuk mindennapi gondjaival, hogy kezdeményező munkára kevés idejük jut. Az ötletek nehezen érlelődnek javaslatokká s különösen lassan születik meg a törvényes rendezése olyan kérdéseknek, amelyekben több minisztérium van érdekelve; a vonatott, véget nem érő tárcaközi tárgyalások gyakran nem tartanak lépést az élet gyors intézkedést sürgető szükségleteivel. Ezt a lassu folyamatot iramba hozhatja az új miniszter, akinek kezdeményező joga van és más gondja sincs, minthogy a gondozására bizott ügyeket dülőre vigye. Ó majd összegyűjti mindazokat a tényezőket, amelyek a kérdés előkészítésében illetékesek résztvenni, élénk tárgyalásokat folytathat, széles körök véleményét tudakolhatja ki s van ideje arra, hogy a tanulságokat kellő figyelemmel értékesítse, feldolgozza és halogatás nélkül előterjessze. Minthogy pedig az érdekel minisztériumok a tárgyalásokon a felmerült ellentéteket kiegyenlítik, a végrehajtást aztán vállalhatják a miniszteri felelősség elvének sérelme nélkül.

Joggal reméljük, hogy ezen a módon a társadalom önkormányzata jobban fog érvényesülni, mint most, amikor sokszor főbe menő fontossága kérdésekben is csak formászerűen hallgatják meg a társadalmat, olykor pedig befejezett tények elé állítják. A mezőgazdasági érdekképviseletek egyik legsúlyosabb panasza az, hogy nagy horderejű törvénytervezetekről csak az utolsó órákban értesülnek, amikor már a politikai képviselők állásfoglalása ugyyszólván kizárta a jelentősebb módosítások lehetőségét. A földreformtörvény likvidálása alkalmából is az történt, hogy először is a törvénytervezetet politikailag megmerevítették, aztán pedig olyan rövid határidőkkel dolgoztak, hogy mire szóhoz jutottunk, a kormányzópart már kimondotta a javaslatra a házi áldást, így aztán a felsőházban néhány lelkes gazdavezérnek valósággal árvízi mentőmunkát kellett végeznie; végül pedig be kellett érni annyival, hogy a végrehajtási rendeletben fogják ellensúlyozni a törvény egyes sérelmes rendelkezéseit.

Azokban a kérdésekben, amelyeket a közgazdasági miniszter hatáskörébe utalnak, kétségtelenül lesz ideje a miniszternek arra, hogy meghallgassa azokat, akiknek sorsáról intézkedni kíván s késett munka után nem fog elfutni mellettünk, mint ezt most teszik. Nem lévén elkényeztetve, ezt is olyan vívmánynak tekintjük, amelyet kalaplengetve várunk.

A kormány álláspontja a drágaság elleni javaslatok tárgyában.

Beszámoltunk már arról, hogy a székesfőváros által a drágaság megakasztása és ellensúlyozása érdekében előterjesztett javaslatokat a kormány a külforgalmi bizottság elé terjesztette és az összes érdekeltségnek módot nyújtott álláspontjának megismertetésére. Ezután a szakszerű megvitatás után a minisztertanács elé került az egész anyag, amely a kérdésben a gazdaközönség, ipar és kereskedelem álláspontját tette magáévá és nem teljesítette a főváros egyoldalú, sokszor rövidlátó szemszögből előterjesztett javaslatait. Különösen nagy megnyugvással veheti tudomásul a gazdaközönség a zsírvám fenntartása mellett határozott állásfoglalást. Hasonlóképpen nagyon örvendetes a tengeri kikészítési eljárással kapcsolatban megállapított egyszerű módozat, amely sok jogosult panasz kiküszöbölésére lesz alkalmas. Fenntartva, hogy a kérdésre még részleteiben visszatérünk, a minisztertanács határozatáról szóló hivatalos hiradást a következőkben teljes szövegében közöljük:

A minisztertanács legutóbbi gyűlésén a főváros memorandumát tárgyalta a drágaság ellen hozandó intézkedések érdekében.

Fontos határozatot hozott a kormány a tengeri kikészítésére vonatkozó újabb szabályozás tárgyában. A külföldi kikészítési előjegyzési eljárásban az ideiglenes vámmentességet a minisztertanács 1929 június 30-ig hosszabbította meg. A behozatal tekintetében a legmesszebbmenő könnyítést kívánja nyújtani a kormány. A sertés-, marha-, juh-hizlalások kezdetekor, valamint

Kőbányai bizományi sertéshizlaló-telepünk
 a beállított sovány sertésekre rendkívül előnyös költséggel folyósít,
 a takarmányt és az összes hizlalási költséget előlegezi!
 Tájékoztató iratokat, ismertetőfüzetet és bejelentőlapokat megküldi
 a Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete sertéshizlaló-telepe
 Budapest-Kőbánya, X., Szállás-utca 20-22. Telefon: József 392-14
 vagy a központ: Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

a kivitelnél előírt lezárlás elmarad. Elegendőnek fogják tartani azt, hogy az elszámolás úgy történjen meg, hogy megfelelő hizott állat kivitelének igazolása mellett a megfelelő tengerimennyiség vámját a fél javára írják. Az ellenőrzés a legegyszerűbb módon történik meg úgy, hogy a hízolókat a hatósági közegek kiszállása címén semmiféle díj megfizetésére nem kötelezik. A behozatalnál az ugynevezett jegyes vám-eljárást olyan módon szándékozik a pénzügyminiszter szabályozni, hogy minden külföldre kivitt hizott sertés minden 150 kilogrammja után öt métermáza tengeri, minden kivitt hizott szarvasmarha 650 kilogrammja után 8 métermáza vámmentes tengerire igazolványt állítanak ki, ami annyit jelent, hogy amit hizott sertésben vagy marhában kivisznek, vámmentes tengeriben hozhatják be.

A minisztertanács ezután a *kivitel tilalom* kérdéssel foglalkozott. A memorandum a burgonyára, tengerire, korpára és általában a takarmányművekre tartja helyesnek a kivitel korlátozását. A múlt minisztertanács a takarmányművekre nézve már életbe léptette a szükséges intézkedéseket. A behozatali rendszer tekintetében viszont a közellátás szempontjából nem látja a helyzetet olyan aggályosnak és a minisztertanács szerint a drágaságot ezidőig nem az áruhiány okozza, hanem részben a spekuláció és részben a szállítási szervezatlenség. Eppen ezért a kivitel tilalom elrendelését nem látja megokoltak ezekre a cikkekre nézve. A korpánál nem hogy exportunk volna, hanem határozottan behozatalra szorulunk. Nem találta teljesíthetőnek a minisztertanács a főváros javaslatának azt a részét, hogy a burgonya, tengeri, melás ipari célokra való földolgozását korlátozza. Az ipari burgonya teljesen használhatatlan élelmezési célokra és nem befolyásolja a közéleti célokra használt burgonya árát, ha az ilyen természetű burgonyát elvonnák a termelés elől. A melásnál szintén behozatalra vagyunk utalva.

Hasonlóképpen nem helyezkedhetett a minisztertanács arra az álláspontra sem, hogy a zsír behozatalát terhelő vámoikat felfüggeszse. A *zsír vámtörvény* kérdéséhez azért nem nyúl hozzá a kormány, mert ez feltétlenül azzal a hatással járna, hogy a hazai hízalást lecsökkentené vagy teljesen megszüntelné. Másrészt a múlt minisztertanács olyan határozatot hozott, hogy hízalási célokra megfelelő hitelt bocsát rendelkezésre és amugy is elkövet a kormány mindent, hogy a zsírtermelést fokozza. Eppen így a kikészítési eljárásnál nyújtott nagy kedvezmény is ezt a célt szolgálja.

Ezután a *tarifális kérdésekre* tért át a minisztertanács. Kérte a főváros, hogy ugyanolyan vasuti fuvardíj-kedvezményt adjanak a fővárosba irányuló árukra, mint amilyent adnak az export- és a tranzito-szállításon. A tarifális kérdéseknél, a gazdasági körök megegyező felfogása szerint, ilyen incidentaliter való

megváltoztatása súlyos következményekkel járna és részben ezért nem teljesíthető. A konkrét kérdés pedig egyáltalában nem szolgálja azt a célt, amelyet a főváros óhajl, hogy az árakat csökkentsék. A tranzito-árak tarifális kedvezménye semmiféle befolyással ki kell rekeszteni. Az exportkedvezmények olyan eseteké, hogy szintén alig jöhetnek tekintetbe, ellenben jelentős megterhelést jelentenek a vasútra nézve. A főváros által kért kedvezmények kihatása az egyes cikkeknek a következő volna: Lisztnél, 1 kg-nál 0-29 fillér (ez a vasútnál, mivel ezt a kedvezményt feltétlenül a többi városokra is ki kellene terjeszteni; 700,000 pengős megterhelést jelentene), a babnál 0-26 fillér, a vöröshagymánál 0-74 fillér, a vajnál 1-18 fillér. A minisztertanács természetesen kénytelen volt arra az álláspontra helyezkedni, hogy a tarifális kedvezmények terén a főváros előterjesztéseit nem teheti magáévá. Rámutattak a szakértők arra is a tarifális díj-kedvezményekkel kapcsolatban, hogy már a múltban is adtak bizonyos állatszállítókra díj-kedvezményeket, amelyek nem befolyásolták az árakat, de a vasut bevételeit csökkentették. Megállapították továbbá azt, hogy a *különféle díjak, amelyeket a főváros hatóságai a főváros területére érkező mindenféle áru után szednek, négy-ötzörösét teszik ki annak, amit a főváros által kért díj-kedvezmények jelentenek.* Ha tehát mérséklésről lehet szó, ugy elsősorban a mérséklést ezeken a díjteleken kell kezdeni.

NÖVÉNYNEMESÍTÉS ÉS VETŐMAGTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Grábner Emil.

Nemesített buzafajta és buzamütrágyázási kísérletek.

Gazdaemberek, amint utazásuk alatt akár a vonat ablakából, akár közelebbről szemlélve idegen határt pillantanak meg, önkéntelenül is összehasonlítják saját gazdaságukat, saját talajgazdasági kultúrájukat és a szembeötlő gazdaság kultúráját.

A gazdaember véreben van — s e tekintetben nincs és nem is lehet kivétel kis- és nagygazda között — az a vágyakozás, hogy ha szebbet, jobbat, előnyösebbet, jövedelmezőbbet lát másutt, azt a saját gazdaságában is megvalósítsa. Ezt a célt szolgálja egyébként a földművelésügyi kormányzat a mütrágyázás, a nemesített vetőmagvak, a traktorok és szelektorok terjesztésére és a szikes talajok feljavítására irányuló tevékenysége, valamint minden ténykedése, amellyel

a kisgazdák szaktudásának fejlesztésével a mezőgazdasági kultúra emelését segíti elő.

A *jalu kisgazdái részére példamuodas céljából* nagyon alkalmas a nemesített vetőmagokkal végzett kísérletek, valamint mütrágyázott és mütrágyázatlan kísérleti parcellák bemutatása, sőt ahol lehetséges, a kisgazdák is meg kell nyerni az ilyen munkának, hogy megfelelő irányítás mellett gazdaságukban a kísérletek maguk is végrehajtsák.

Tapasztaltam, hogy egyik kisgazdatársam, akinek a Fehérvári utján, mint annak helyi elnöke — ingyenes mütrágyát eszközöltem ki kísérlet céljára, — 1 1/2 magyar hold (1200 □-öles) mütrágyázott területen 21 q buzatermést ért el, míg mütrágyázatlan, hasonló nagyságú területen csak fele 10-5 q termés volt.

Előfordult az is, hogy a kísérlet kudarcra végződött, amennyiben a mütrágyázott kísérleti parcella termése kevesebb volt, mint a mütrágyázatlan parcelláé. Ennek oka azonban az elővetemény helytelen megválasztása, vagy a talaj kiszáradtsága, vagy a helytelen talajművelés, vagy valamely állati vagy növényi kártevő pusztítása volt. Különben is mütrágyázni nemcsak próbaképpen, hanem rendszeresen kell.

A mütrágyákkal, valamint a nemesített vetőmagokkal végzendő kísérleteknél nagyon fontos a kísérlet hibátlan beállítását biztosító szempontok betartása.*

Kísérleti célokra csak azonos összetételű és minőségű, azonos művelésben részesített parcellákat szabad beállítani teljesen egyenlő, de barázdával szétválasztott területeken. Lehetőleg hosszabb parcellákat beállítva figyelembe kell venni, hogy lassó melletti parcella a beárgyoklás miatt kísérleti célra nem alkalmas, amint nem alkalmas egyébként a nagyobb töltésű kármelyik szélén is károsított terület a széghatás miatt.

A kísérleti parcellákat külön kell elvetni, a termést külön kell learatni, összerakni, behordani és cícsépelni, hogy az eredményt pontosan megállapíthassuk.

Hogy milyen tanulságos az ilyen kísérletek eredménye, azt a magam gazdaságában végzett kísérletek adatainak közlésével kívánom bemutatni.

Előre bocsátom, hogy ezelőtt három évvel egy teljesen elhanyagolt középmezőgazdaságot vettem át, ahol az első évben magyar holdankint alig 5 mázsa másodosztályú minőségű 73 kg-os buzatermés volt.

Megfelelő talajműveléssel, tarlóhántással, ősi mészszántásokkal, istálló- és mütrágyázással a földeket megjavítva, a szántóföldi kísérletezéssel az idén 1600 □-öles kísérleti parcellákon a tuloldalon közölt eredményeket értem el:

Garé.

Tóth Kálmán.

*) Lásd Villar Ödön: A szántóföldi kísérletezés gyakorlati c. művét.

TÁRCA.

„Takarmány-cukor” — fából.

Írta: Konek Frigyes dr.

Bergius Frigyes heidelbergi egyetem tanár, akinek nevét — már csak „szénecseppfolyósítási” eljárása révén is — jól ismeri az egész technikai világ, egy Hágában nemrég tartott előadás keretében kijelentette, hogy sikerült neki a már régebben ismert Willstätter-féle kémiai faelcukrosítási eljárást annyira módosítani és tökéletesíteni, hogy lehetséges lesz majd a fát könnyen emészthető takarmányozási célokra alkalmas cukorra átalakítani; hogy eljárása már a nagyüzemre is megérte, sőt Genfben már ilyen alapon működő gyár is létezik. Ellentétben a cukor mesterséges szintetikus előállításával, amelynek tisztán tudományos, akadémikus jelentősége van,*) itt egy egészen más dolgról, még pedig fontos gazdasági problémáról van szó. Tudjuk, hogy a legtöbb — nem tisztán agrárjellegű — európai állam, állattenyésztése érdekében kénytelen külföldi takarmány behozataláról gondoskodni; tudjuk továbbá statisztikai adatokból azt is, hogy ez az importált takarmány nem kizárólag, sőt még túlnyomólag sem fehérjetakarmány, hanem hogy a takarmányozási célokra szükséges szénhidrátoknak belföldi produkciója is teljességgel elégtelen lévén, a legnagyobb mértékben rá van utalva a külföldi import utján való kiegészítésre. E tekintetben főleg tengeri, árpa és más keményítős növényi anyag jöhet elsősorban számításba.

Az a nagystílű, rég vitatott gazdaságtechnikai probléma, amelynek megvalósítása Bergiusnak most látszólag sikerült, lényegében tulajdonképp nem más, mint az elősodott növényi részekben hatalmas tömegekben előforduló, de állati táplálkozásra csak nagyon korlátozott mértékben alkalmas szénhidrátoknak kémiai módszerekkel teljes értékű cukorra való változ-

*) V. ö. szerző cikkei a Természettudományi Közönyben (1928): „Cukor-szén-szén”, „Mesterséges cukrok”.

tatása. Mint ilyen növényi anyag elsősorban a fa jöhet csak tekintetbe. Vannak egyéb növényi részek, amelyek cellulóz-tartalma, ha nem is az ember, de legalább bizonyos fajok a kérődző részére hozzáférhető, amely képes a cellulózt baktériánszerű erjesztő processzussal segítségével feltárni. Ezzel szemben a cellulóz még a kérődzőre nézve is gyakorlatilag teljesen hozzáférhetetlen. A fában a cellulóz egy másik anyagcsoporthal, a tulajdonképpeni faanyaggal, vagy ligninnel van bensőleg egyesülve; ebben az egyesülésben pedig maga a cellulóz még a kérődző által sem hasznosítható, sőt ma is még csak nagyon kevés baktérium- és gombaféleséget ismerünk, amelyek képesek a fát feltárni és asszimilálni. Ezek szerint tehát a fa semmiféle állat — elsősorban természetesen háziállataink takarmányozása szempontjából nem jöhet számításba.

További fontos kérdés volt azután, hogy vajjon gazdaságos-e a fának eddig is már rendkívül kiterjedt és sokoldalú technológiai értékesítése és alkalmazása mellé, — mint építő- és műanyag, továbbá a papír-, műselyem-, ecetsav-, faszesz-, aceton- stb. gyártás nyersanyaga — még egy másik hasznosítási problémát, a takarmányra való feldolgozás problémáját is odaállítani? A fának e széleskörű technikai és ipari alkalmazásához azonban — amely a termelt mennyiségnek körülbelül csak 50%-át éleli fel — hozzácsatlálandó még az a másik 50%, amely még ma is, akárcsak nagyapánk idejében, tüzelőfának használtatik fel. Ha ennek a rablogatásnak áldozatul eső tüzfiamennyiséghez hozzávesszük még azt a rengeteg hulladékganyagot, amely a fának minden technikai felhasználásánál és megmunkálásánál szakadatlan keletkezik: akkor ma is nagy nemzetgazdasági probléma emnk a technológiai és más fontosabb ipari célokra fel nem használt famennyiségnek értékes tápanyagokká való átalakítása; amnyival is inkább, mivel az állattenyésztéssel foglalkozó európai államok kénytelenek még ma is rengeteg mennyiségű keményítőmagyat takarmányozási célokra importálni. Igaz ugyan, hogy ezek az államok a behozott gabonafélékkel jelentékeny mennyiségű fehérjét is importálnak; csak hogy ez a fehérje — feltéve, hogy a szénhidrát szükséglet a bel-

földön fedezhető — másfajta, gyakorlatilag tiszta és koncentráltabb fehérjével, ésszerűbben és ami a fő, olcsóbban is pótolható volna. Ilyen fehérjedús takarmányféléseknek — például olajpogácsának, vér-, hallisznek stb. effélének — megvan továbbá az a fiziológiai szempontból eléggé fel nem becsülhető előnye is, hogy lehetővé teszik a különböző fehérjefajtáknak a sertésüzemelésnél és a tejelő tehének takarmányozásánál olyannyira fontos kombinálását; míg ezzel szemben a tengeri vagy árpával való tártás csak egyoldalú fehérjeteremtést jelent, amely racionális takarmányozásnál ökvetlenül megkívánja a más fehérjével való kiegészítést; mert tudjuk, hogy egyoldalú fehérjeteremtés nemcsak hogy igen nagy veszteségekkel jár s emiatt igen költséges, hanem határozottan káros hatással is van az állati szervezetre.

Gazdasági szempontból eszerint a probléma egészen világos és átlátszó. A takarmányban mutatkozó nagy szénhidráthiánnyal szemben áll a fának gazdasági szempontból éppésem nem karhözható szinten pazarlása tüzelőanyag alakjában; ami elítélendő főleg azért, mert technikaiag lehetséges és keresztülvezhető a fa szénhidrátjainak a tüzen való elpusztulástól való megóvása, illetve cukorra való átalakítása. Előre meg kell azonban jegyezni, hogy emberi számítás szerint nem fog a probléma odáig felbődni, hogy emberi élvezetre alkalmas, 100%-os kristályos cukrot készítsünk majd fából gyarilag; annyival is kevésbé, mivel a cél elérésére még feltétlenül szükséges előállítási tökéletesítések a terméket annyira megrágítanak, hogy ez a természetes cukorral, amelyet iparunk amugy is kelletlenül nagyobb mennyiségben produkál, versenyezni képtelen volna. Egyelőre csak olyan keverékek előállításáról lehet szó, amelyek bőségesen tartalmaznak jól és könnyen emészthető cukrot és annyira tiszták és lezetesek, hogy az állat minden ellenkezés nélkül, készségesen fogadja el azokat; nevezük őket azért röviden „takarmánycukornak”.

Ami már most a kémiai problémát illeti, annak egyes pontjai és fázisai már jó pár esztendőre ismeretesek. Ost és főleg Willstätter uttörő munkái érdemelnek itt elsősorban említést. Ha erősebb szavak hatnak a fa anyagára, akkor ez a hatás elsősorban abban nyilvánul, hogy a cellulóz és a lignin közötti

Takarmányfülesztők

burgonya, répa és mindennemű takarmány fülesztésére kevés tüzelővel, 50-350 liter ürtartalommal, buktatható horganyzott üsttel

Alfa Separator R.-T., Budapest

Gyár és iroda: I., Csurgói-ut 15/a. Tel.: I. 368-89. Városl. üzlet: IX., Ráday-utca 12. Tel.: Aut. 861-21

WEIS
cseppel gyár
boronákat,
maga

A parcella sor- száma	A hazofajta megnevezése	Vetés ideje	Elvetett mag kg	Elővetemény	Talajkondíció	Termés (20 kévés) keresztekben	kilogram			Csávázás	Megjegyzés
							Szemertermés sulya	Szalmatermés sulya	Egy kereszt fizeteli állag		
1	Mohár József garéi kis- gazdától febr kopasz tar- buza	1927	100			24	13.59	2580	56	83	Műtrágyázatlan
2	Ugyanaz	X. 11	100			24.5	14.77	2720	60	83	Műtrágyázott
3	Székes-féle nemesített eredeti 19. sz. buza	X. 12	100			30	16.38	2910	55	82	"
4	Eszterházy E18 nemesi- tett buza	X. 12	100			29.5	18.80	3350	63	83	"
5	Hatvani nemesítésű somogyi tarbuza 2197 szám	X. 12	100			31.5	17.06	2790	54	81	"
6	Hamerli József-féle tok- lászós sátorhelyi buza utántermése	X. 12	100	Zalobukóknóy takarmánynak	Elővetemény alá is állították, omlós, komoltság, vető- melyszenítés elővetemény alatt, — komoltság, vető- géppel vetve kat. holdanként 180 kg szuperfoszfát	32	16.23	2860	50 1/2	82	Tillanthin 2%-os nedves páccal
7	Saját gazdasági fajta tok- lászós	X. 12	100			26.5	15.67	2550	59	80	Műtrágyázott (házi egység volt benne)
8	Ugyanaz	X. 12	100			23.5	16.00	2790	63	80	Műtrágyázatlan

Egy katasztrális holdra eső termésátlag 16.06 q.

A fenti közleménynek nagyon értékes része az, smyben arra utal, hogy a nagyobb birtokok hasznos tapasztalatokat és utmutatásokat nyújthatnak a műtrágyázási, művelési és fajtakísérleteik alapján a környékbeli kisgazdáknak abban az irányban, hogy mely műtrágyák, eljárások, vagy növényfajták felhasználásával fokozhatják jövedelmözden a termé- seiket.

Az ilyen irányú tájékoztató munkát sok nagyobb gazdaság vezetője eddig is végezte. Kivánatos ezt a munkát általánosan és országszerte kifejleszteni, mert ez nagyon hatékony eljárás lehet a kisgazdák termeléseinek megjavítására. Ez nemcsak országos érdek, hanem a közép- és nagybirtok közvetlen érdeke is, mert ha a kisgazdák termelése és a termései megjavulnak, nagyobb a jövedelmük és a teherbíró képességük, tehát a közterhek így jobban megoszlanak mint abban az esetben, ha rosszul gazdálkodnak. Különösen fontos ez azért, mert a termény- és állatárak további esikkenése esetén a gazdasági válság lényegesen fokozódhatik és ha a rosszul dolgozó kisgazdák

abban tönkremennek, az a többi birtokkategorikiakat is sulyosan érintheti.

Ez azonban csak egyik részlete ennek a kérdésnek, mert az egész ország létkérdése az, hogy minden lehetőség felhasználásával megjavítsuk a kisgazdák gazdálkodását. Ha ez országszerte sikerülne, akkor például a mostani, országos átlagban 6-7 q-as buza- termésünk 10 q-án felül emelkedhetne és ez valamint a többi termények terméshozóása a magyar köz- gazdaság nagy erőforrása lehetne.

Rovatvezető.

SERTÉSTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: e. Dörner Béla.

Mi a sertéshizlalás jövedelme?

A modern gazdálkodás alapja a számítás. Ez az a jelszó, amelynek már sok gazdasági érték esett áldozatul (sok kitünő finomgyapjas juhászat,

nagy érdeme, hogy sikerült neki ezt a látszólag megold- hatatlan problémát egy ügyes fogással megoldani. O ugyanis a készülék fűtését sem külső tüzeléssel, sem belsővel, a szoká- sos gőzkölyökkel, midőn (ugyanis) az anyag kiválasztása ugyanazokat a nehézségeket okozná, hanem egyszerűen egy oldja meg, hogy a beparáshoz szükséges melegmennyiséget egy előre fehévitett közömbös folyadékkal közvetíti, amely- nek sem a sósavhoz, sem a keletkezett cukorhoz semmiféle kémiai rokonsága nincs. Ennek a celnak a közből vagy a szén hidrálási termékekből előállítható, magasan forró szén- hidrogének felelnek meg legjobban. Bergius a közönséges hőnél legkoncentráltabb sósavval feltart keveréket megfelelő alakú és nagyságu edényekbe tölti, összeköti ezeket egy vakuum- szivattyúval, hogy a deszilláció lehetőleg alacsony hőfokon mehessen végbe és az előre felhevített petróleum szénhidro- géneket a lehető legfinomabban eloszlasban fecskendezi a keve- rékbe. Így eléri, hogy a sósavszók a végtérmekből a lehető leggyorsabban és maradék nélkül eltávolíttassanak. A távozó sósavszók természetesen vízben elnyelhetők és mint vizes sósav — kellő koncentráció után — újabb feltárás céljából visszavihetők az üzembe.

A megszokott technikai nehézségeket, amelyek minden jó gondolatot végleges magyüzemi kialakulásáig híven kísérik szokat, időközben úgy látszik, sikerült Bergiusnak leküz- denie. Máris izemben van egy nagyobb méretű ilyen rend- szerű telep, amelynek eddigi működéséből és eredményeiből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a nagyüzemben is sikerül a fának mintegy 70%-át cukor alakjában értékesíteni. Ami végül a dolagnak a gazdasági oldalát illeti: a legközelebbi jövő lesz majd hívatott eldönteni, hogy az ezzel az eljárással termelt „takarmány-facukor“ képes lesz-e a keményítő-takar- mányfélék világárával konkurálni; midőn tekintetbe veendő, hogy ez utóbbiaknak nemcsak szénhidrátokat, hanem fehérje- anyagot is vásárolunk. Egyelőre megnyugvással — tán némi büszkeséggel is — megállapíthatjuk azt a fontos tény, hogy a kémiai iparnak sikerült újabb egyikét Európa nagy technikai- gazdasági problémáinak a kielégítő nagyüzemi megoldás helyes útjára terelni.

nemi egy kiváló ménes, magyar gulya) és amelyet mégis a kényszerűség folytán igaznak kell tartanunk.

Igen, de hogyan számítsunk?

Ez a kérdés jut eszembe, amikor Dörner Béla: „Egy érdekes sertéshizlalási kalkuláció 1928 junius- ban“ című cikkét olvasom, mert nem vonhatom kétségbe a pénzügyi felállítás helyességét és az abból levont következtetéseket sem és mégis úgy érzem, hogy a konkluzió nem helyes. Ehhez az érzéshez pedig némi jogom van, mert levette inkognitómát, meg- vallom, hogy én vagyok az a megfeszítetlen aposztró- fált gazda, aki az adatokat szolgáltatja. Én vagyok az a bizonyos „ellenzék“ és ezért nem is veheti Dörner Béla harátom tőlem rossz néven, hogy mint igazi ellenzék, nem hagyom magamat meggyőzni.

Ha tőkepénzes volnék, aki megúván a csekély osz- talékot adó részvények szelvényeinek levágásával járó fáradságos munkát, arra határozottam volna el magamat, hogy pénzemert sertéshizlalás útján kama- toztatom, ebből a célból összevenném sertést, ten- gerit, árpát és a titokzatos „kevert“ darát (ami nem más, mint a vidékünkön a kisgazdáknál állattetésre általában használt árpa, tengeri és gabonaocsu- keverék, amelyet malmomból vánkerezetképen kapok) és elvégezvén a hizlalást, a közölt eredményt érném el, helyesnek tartanám a cikkben közölt számítás és valószínűleg még a cikk elolvasása előtt saját zsebe- men éreztem volna meg, mi a veszteségem, sőt nem lettem volna ellenzéké és Dörner megjeleneztem volna Fehérvárot (amit különben így is meglettem) és nem íródott volna meg egyik cikk sem.

Mint hogy azonban a gazda csupa örömet nyújtó foglalkozását üzöm, úgy is kell számítanom, mint a gazdának és mielőtt valamely gazdasági üzem jöve- delmezőségét kiszámítani akarnám, meg kell állapi- tanom, hogy tulajdonképen milyen gazdasági műve- letet végeztem.

Mit teszek akkor, amikor sertéseimet meghizlalom?

1. Eladom sertéseimet. Eladhatnám őket soványan is, de a soványsertés értékesítése vidéken nem olyan egyszerű, mint a kóvér sertésé és nagy átlagban a kóvér sertés drágább. A hizlalás után sovány sertéseim élő- sulykilogrammját annyiórt adom el, mint amennyit a hizottért kapok. Igaz, hogy az árukra 4-5 hónapig várni kell, de ennek fejében többet remélek kapni és ezt a többletet tartási költség nem terheli.

2. Eladom tengerimel, árpámát s egyéb terménye- imet, amelyekért nagyobb árt remélek elérni azért, hogy sertéshussá alakítom át, mint amilyet a piacon elérhetnék érte.

Megpróbálom ilyen szemüvegen keresztül nézni a cikkben közölt hizlalási adatokat.

- I. csapat. Felettem 6913.0 kg tengeridarát, 2970.0 „ árpadarát, 1050.0 „ korpát, 437.5 „ kevert darát, 2175.0 „ burgonyát.

(A korpát 0.66, a burgonyát 0.2 abrakegységnek számítom az árak alapján). Felettem összesen 11,128.5 kg abrakot. Ezért kaptam: a sulygyara- podást szorozva az eladási egységárral, vagyis 1868 x 151 = 287.72 pengőt. Tehát az abrak kilo- grammját 25.17 filléért értékesíttem.

II. csapat. A feletett abrak 7435 kg volt. Az érté- kesítés: 1411 x 154 = 2172.94 pengős áron történt, vagyis az abrak kilogrammjára 29.22 filléért értékesült.

III. csapat. A feletett abrak 17,804 kg volt. Az érté- kesítés: 3359 x 140 = 4702.60 pengős áron történt, tehát az abrak kilogrammjáért 26.41 fillért kaptam.

Ezek szerint az összes feletett abrakot q-kint átlag 26.62 pengős áron értékesíttem akkor, mikor ezeknek a takarmányozási cikkeknek ára a hizlalás tartama alatt 23-26, illetve 23-28 pengő, tehát átlag 24.5, illetve 25.5 pengő volt. (Januárban adtam el tengerit 23.50-ért, áprilisban 26-ért.)

A beállított sertések sulyának kilójáért pedig átlag 147.3 fillért kaptam, vagyis olyan árt, amelyet soványan eladva elérni nem tudtam volna.

Hogy jól jöttem ki vagy nem, annak megítélését gazdátársaimra bízom.

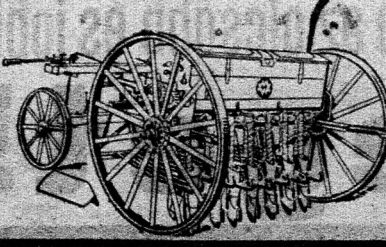
A „Köztelek“ hasábjain volt alkalmam a tavasz folyamán egy cikket közzétenni, amelyben a tehené- szet jövedelmözőségéről írtam s megjelöltem azt az irányt, amelyet nézetem szerint a gazdasági számi- tásoknál követni kell. Ugyanazt vallom a sertés- hizlalás eredményének kiszámításánál is.

Csak helyes kiindulási pontból lehet helyes ered- ményhez jutni. Inkey Pál báró.

laza kapcsolat feloldatik, majd az elkülönült cellulóz kom- plexum oldatba megy; oldás közben molekulája felhasad, meg pedig olyan irányban, hogy mindjárt szőlőcukor kelet- kezik. Ennek az egyszerű kémiai reakciónak — nevezik molekuláris bomlásnak — a gyakorlatba való átvitele azért nehéz csak, mert mindmáig nem ismertünk gyakorlati eljárást, amelynek segítségével a reakció folyamán keletkezett lényes termézetű cukrot meg lehetne óvni a nagy feleslegben jelenlévő erős savnak a ronító-bontó hatásától és a végtérmeket ettől teljesen megtisztítva, a savat — amely még nagy értéket képvisel — mint olyant vissza lehessen nyerni. A probléma tisztán kémiai részét Willstätter már évekkel ezelőtt megoldotta olyanformán, hogy a lehető legmagasabb koncentrációjú vizes sósavat — 0° alatt telített, több mint 42%-os savat — alkalmazott a reakció keresztülvitelére; ebben a fázisban az oldatban maradó nélkül feloldódik és teljes egészében cukorra változik, amely lényegesebb bomlás és veszteség nélkül elkülöníthető. Ennek az eljárásnak gyakorlati kivitelének a főkövetelmény tehát az volt: nagyüzemi módszert találni a sósavnak a kapott reakciótermékből gáz- alakban való teljes kiűzésére. Így kettős célt érünk el: egy- részt eltávolítjuk a takarmányból az erős mérgező hatású anyagot, másrészt visszakapjuk mint sósavat, amelyet azután az üzemben újra felhasználhatunk. Bármi egyszerűnek is látszik első pillanatra ez a probléma, technikai megvalósítása majdnem leküzdhetetlen nehézségekbe ütközik.

Ilyen nehézség elsősorban mindjárt a nedves sósavszók minden fémét megtámadó roncsoló hatása, amely ellen a nagy- üzemben csak úgy tudunk védekezni, hogy nem fémek, hanem kőedényekben dolgozunk; mert valamennyi modern vas- ötvözet, amely kitűnően ellenáll még a legerősebb savak — kénsav, salétromsav stb. — támadó hatásának, a nedves sósavszókkal szemben gyengének bizonyul; a kőedények viszont megvan az a nagy hátrány, hogy rossz melegvezető képességűek legyenek a sósavnak leparállással való teljes kiűzésére. Erősi dimenziójú edényeket lehet csak használni, amelyeknek fűtése természetesen tüzelőanyag szempontjából éppenséggel nem gazdaságos. Itt kapcsolódik be azután Bergius professzor

WEISS MANFRED ACÉL- ÉS FÉMMŰVEI R.-T.
 csepeli gyárban készült pánccalacél kormánylemezes egytemes acélekéket, boronákat, sima- és rögtörőhengereket, Agrár-Drill vetőgépeket, kapló- és töltőgé-
 ekéket, szecská- és répavágókat, morzsolókat, továbbá
magasnyomású „Universal“ háti permetezőket
 szőlők, gyümölcsfák és cukorrépa permetezésére

„AGRARGLOBUS“
 MEZOGAZDASÁGI GÉPKERESKEDELMI R.-T.
 Budapest, V., Lipót-körút 12. sz.
 Távirati cím: AGRGLOBUS BUDAPEST
 Telefon: Aut. 253-49
 Elsőrendű minőség! Olcsó árak!
 Kérjen a jelműt!

0632

Tel.: I. 368-89
el.: Aut. 861-21

Ha elfogadjuk a báró ur Óméltósága számítási módját, úgy ki kell keresnünk a „Köztelek”-nek azt a számát, amelyben az aposztrofált cikk megjelent és az ott részletezett számítás alapján a következő eredményeket kapjuk:

Az I. sz. falca kapott 11.428 kg abrakot, a feltehető abrak értéke (részletezést lásd az első cikkben) 2896-81 pengő volt, azaz kg-kint	25-23 pengő,
ezzel szemben hizott sertés alakjában kapott a gazdaság a feltehető takarmány kg-jáért	25-17 pengőt.
A II. sz. falca kapott 7435 kg abrakot, a feltehető abrak értéke 1980-27 pengő volt, azaz az abrak kg-ja	26-68 pengő
volt, ezzel szemben kapott a gazdaság a sertésekre rakott súly alapján számítva az abrak kg-jáért	29-22 pengőt.
A III. sz. falvánál kaptak a sertések 17.804 kg abrakot, az abrak értéke 4895-14 pengő volt, azaz kg-kint	27-45 pengő,
ezzel szemben a takarmányértékesítés figyelembevételével kapott a gazdaság az abrak kg-jáért hizott sertés alakjában	26-41 pengőt.

Ha keressük a két számítás közötti különbség okát, akkor azt a következőkben lehet megtalálni.

A báró ur azt mondja: „a sertéshizalásnál igaz, hogy az árakra várni kell 4-5 hónapig, de ennek fejében többet remélnek kapni és a többletet tartási költség nem terheli”.

Itt van kettőnk nézete között nagy különbség, mert szerintem bele kell venni a hizalási költségekbe a tartási költségeket is (u. m. cselédbér, fuvar stb), nem beszélve a — sajnos — most már szokásos mellékkiadásokról, így állatorvosi költség, ojtási költség stb. (mert most a szimultanozást nem szokták elmulasztani!) és nem beszélve a további még teresebb mellék-költségekről, ami elhullásból, megbetegedésből vagy kenyérszervágási veszteségekből áll el.

Az ilyen költségeket a tartási és hizalási költségekhez szoktuk felszámítani és a kalkulációnál nem szokás — kihagyni.

A másik különbség a takarmány darálási és porlái költségnél rejteződik. Az ilyen költségek a hizalásnál egész jelentékenyek lehetnek, de azokat a Báró urnak nem méltóztatott számításba venni, mert saját malma van.

Ez mindenesetre nagy „fór” másokkal szemben, de azért, a mélyen tisztelt cikkíró ur a malmi számadási könyveiből meggyőződhet arról, hogy a darálási + porlási költség neki sincs „ingyenben”.

Az a szándéka a hizlálónak, hogy:

- a) a soványsertés kilóját olyan áron tudja eladni a főhizlalás által, mint a kövérét és
- b) hogy a takarmányát zsírra + húsra átalakítva magasabb áron tudja eladni, mint a mennyit érte a piacon kapna, sajnos, nem mindig sikerül, sőt a folyó év első felében igen sokan vakarták a fejüket, mert ha a takarmányt eladták volna, úgy több hasznuk lett volna, mint a sertéshizaláson, sőt egyenesen vesztek mindkettőn (a sertéstrágya maradt csak haszonnak, azt pedig a 40 fokos napsugár fűrészporrá zsírtotta!).

Nagyon örülök, hogy az inkognitóját levett kedves „Ellenzék” jól uszta meg az ő hizalását, amit őszintén „gönnölok” is a közszeretben álló báró urnak, de viszont vannak sokan mások, akiket szintén becsülnek az emberek, de nem becsült a szerencse. e. D. B.

Most jelent meg! **Ujdonosság**
Vetőburgonyatermelés
 Írta: **K. Takács Gyula** — **Ára 5 pengő**
 „PÁTRIA” R.-T. könyvostálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY ÉS GYÓGYÁSZAT.

Rovatvezető: **Hutyra Ferenc dr.**

A veszzettség.

A veszzettség kérdése nemrég sokat foglalkoztatta a képviselőházat az új állategészségügyi törvény tárgyalása alkalmával. Sajnos, a tanácskozás nem a körül forgott, hogy minő veszedelmet jelent ez a betegség a közegészségügy, valamint az állategészségügy szempontjából és hogyan kellene ezt a veszedelmet elhárítani, hanem mondhatni kizárólag az ebadó kérdése állott az érdeklődés középpontjában, amelyet az új törvény, egyébként egyértelműen a régi törvény hasonló intézkedésével, a veszzettség leküzdésének egyik hatékony eszközül jelöl meg. Adóról lévén szó, jól érthető az ellenzése, különösen a sokféle adóval máris túlfutott megterhelt gazdák részéről, a kérdés alapos megfontolása azonban mindenkit meggyőző arról, hogy feltétlenül szükséges rendszabályról van szó, ha azt akarjuk, hogy országunk megszabaduljon végre-valahára ettől a betegségtől, amely folyton fenyegeti az emberek egészségét és évről-évre súlyos károkat okoz a mezőgazdaságnak.

Miként e lap hasábjain már ismételtelen rámutattunk, a veszzettséget elsősorban és különösen a gazdátlan, kóborló ebek terjesztik, amelyek elemüket keresve házról-házra, faluról-falura járnak. utjukban más kutyákkal összemarakodva könnyen fertőződnek s azután a veszzettség mérgét más kutyákba, egyéb háziállatokba és az emberbe is beoítják. Sokszor gyakorlati tapasztalat igazolja, hogy a gazdátlanok miatt kóborló kutyák elpusztításával a veszzettség leggyakoribb forrása megszűnik, azontul pedig a baj a házhoz kötött, ezért sokkal jobban szemmel tartható és így jóval kevésbé veszedelmes kutyák között már egyszerű eszközökkel, könnyen kiriható. A gazdátlan ebek azonban csak úgy pusztíthatók el, hogy ha a kellőn gondozott ebek valami módon meg vannak jelölve s ezzel amazoktól meg vannak különböztetve, erre pedig aig van más mód, mint azoknak a kutyáknak megadóztatása és ennek kapcsán megfelelő megjelölése, amelyek tartására tulajdonosaik súlyt vetnek. Emellett az általánosan kötelező ebadónak megvan az a haszna, hogy általában csökkenti a kutyák számát s ezzel a fertőzés lehetőségét is.

Megfelelő eredmény természetesen csak akkor remélhető, hogy ha a hatóságok az ebek megadóztatását a kellő eréllyel hajtják végre és egyben arról is gondoskodnak, hogy a meg nem adóztatott s így gazdátlanoknak tekinthető ebek kimélet nélkül elpusztíttassanak. Az erélytelenség az egymást kiegészítő két rendelkezés végrehajtásában, valamint általában a vidéken mindenfelé fölös számban levő kutyák tartásának hiányos ellenőrzése, elsősorban az oka annak, hogy Magyarországon a veszzettség ijesztő módon el van terjedve, sokkal erősebben, mint Európa nyugati és északi államaiban.

A szomorú helyzet illusztrálására szolgáljanak a következő statisztikai adatok az 1927. év július havából:

Teljesen vézmentes volt: Anglia, Belgium, Dánia, Hollandia, Norvégia, Svájc és Svédország.
 Veszzettséggel fertőzve volt:

Franciaországban ...	14	département
Németországban ...	79	község, 93 udvar
Olaszországban ...	40	„ 135 „
Spanyolországban ...	61	„ 82 „
Ausztriában ...	1	„ 1 „
Csehszlovákiában ...	26	„ ? „
Lengyelországban ...	324	„ 715 „
Magyarországban ...	258	„ 289 „

Ezek szerint csak Lengyelországban voltak magasabbak a számok, ennek a területe azonban több-

szörösen nagyobb lévén mint Csonka-Magyarországnál a fertőzöttség itt jóval intenzívebb.*)

A veszzettség itteni erős elterjedéséről, valamint arról, hogy veszett és veszetségre gyanus ebek okozta marások minő széles körökben okoznak lelki gyötrelmeket és a hosszadalmas védőoítások folytán tetemes anyagi áldozatokat, tanuskodik a budapesti Pasteur-intézet statisztikája is, amelynek adatai különösen feltűnők, ha szembeállítjuk velük a veszzettség elleni védekezés eredeti hazájában levő párisi Pasteur-intézet adatait.

Ezek szerint veszedelmes ebarás miatt beoítottak

	Budapesten	Párisban
1926-ban ...	9,585	634
1927-ben ...	10,504	640 embert.

A viszonyok nálunk még tovább rosszabbodnak, mert a folyó évben budapesten havonta 2-300-ig több ember volt kénytelen magát beoítatni, mint a megelőző évben. Ezekkel a számokkal a budapesti intézet a világ összes Pasteur-intézetét sorában talán a legforgalmasabb, nem nagy előnyre állategészségügyi igazgatásunk egyébként jó hírnek!

Evtizedek óta buzgólkodom azon, hogy rátereljem a hatóságok és a gazdaközönség figyelmét erre a sajnálatos állapotra, de minden eredmény nélkül, sőt a helyzet idővel még rosszabbodott. Pedig meg volna a mód a javítására, sőt a járvány tökéletes kiirtására. Csak az szükséges, hogy a hatóságok hajtják végre szigorúan a törvényes intézkedéseket, a gazdaközönség pedig támogassa kellő megértéssel a hatóságokat a rendelkezések végrehajtásában.

Hogy a veszzettség valóban kiriható, azt eléggé meggyőző módon igazolják az előbb már említett észak-európai államok, amelyek hosszú évek óta vézmentesek s hogy a törvényes elfojtó intézkedések erélyes végrehajtását mennyire nyomon követi a célbavett eredmény, arra tanulságos példát szolgáltat Németország, amelynek a háboru előtt majdnem vézmentes területén a betegség a háboru folyamán erősen elterjedt, azóta azonban ismét szűk határok közé szorítottatott.

Fertőzve volt ugyanis:

az 1924. év közepén ..	175	kerület 562 község, 569 udvar
„ 1924. „ végén ..	127	„ 244 „ 274 „
„ 1925. „ közepén ..	127	„ 245 „ 306 „
„ 1925. „ végén ..	93	„ 165 „ 192 „
„ 1926. „ közepén ..	86	„ 134 „ 144 „
„ 1926. „ végén ..	36	„ 72 „ 85 „
„ 1927. „ közepén ..	34	„ 70 „ 85 „
„ 1927. „ végén ..	27	„ 55 „ 57 „

A helyzet tehát ott ma ismét közel ugyanaz, mint volt a háboru előtt, amidőn a betegség majdnem kivétel nélkül csakis az erősen fertőzött Franciaországgal és Oroszországgal (ma Lengyelországgal) közvetlenül határos kerületekben fordult elő. Ezt az eredményt pedig elérték az ebzárlatok, a szájkosár és a póráz vezetés szigorú alkalmazásával, különösen pedig azzal, hogy 1921 őszén külön őrzőhatóságot (Abschusskommandos) szerveztek azzal a feladattal, hogy a szabadon kóborló kutyákat elpusztítsák.

Az eszközök között egyik államban sem szerepeltek eddig a védőoítások. Ezt azért kell különösen hangsúlyoznunk, mert újabb időben még szakkörökben is hallani azt a felfogást, hogy a veszzettséget le lehet küzdeni védőoításokkal s hogy ezért nincsen szükség az állategészségügyi törvényekben előirt kényszerítő rendszabályokra, aminők: a kóborló ebek irtása, ebzárlatok, ebadó stb. A valóságban azonban a dolog úgy áll, hogy eddig még seholsem sikerült a veszzettséget kizárólag védőoításokkal kiirtani, vagy akárcsak számbavehető módon lepasztani.

Annai tény, hogy újabbban, főképen Japánban, kidolgoztak olyan ojtási módszereket, amely lehetővé teszi a kutyáknak egyetlen beoítással körülbelül egy évi időtartamra mind a mesterséges, mind a természetes

*) Romániából és Szerbiából nem állnak rendelkezésünkre az illető időszakból adatok; a viszonyok ott valószínűleg hasonlóak, mint nálunk.

Takarmányhiányán segít,

ha etetésre tartalékolja szalmáját!

Almozásra vegye az olcsóbb és jobb

tőzeget!

GRÓF ZICHY BÉLA
 FONYÓD-FEKETEBÉZSENYI TÖZEGTELEPEINEK BÉRLETE
 TELEP: FONYÓD
 Központi Iroda: Budapest, V. ker., Nádor-utca 21. sz.
 Telefon: Aut. 129-76 (9-től 2-ig)

tes fertőzés ellen való immunizálását. Japánban a védő-
oltásokat néhány év óta már a gyakorlatban is kiter-
jedten alkalmazzák, feltűnő azonban, hogy Tokió és
Yokohama kerületekben ugyanakkor, amidőn 104,629
kutyát, néhány kivételt leszámítva, jó sikerrel ojtottak
be, 50,000 be nem ojtott között még mindig 1699 meg-
betegedés fordult elő. Az Északamerikai Egyesült
Államokban is már több mint kétfélmillió kutyát ojtottak
be, arról azonban nincsen semmi híradás, hogy a
vesztség elterjedésében ennek folytán javulás állott
volna be.

Az eddigi tapasztalatok szerint a védőoltásokkal
lehetne küzdeni a járványt, hogyha a gyermekek
hímlőoltásához hasonlóan, az országban évről-évre
az összes kutyákat fiatal korukban beojtánák és az
oltást azután az idősebb kutyákon szintén évente
megismételnék. Könnyen belátható azonban, hogy az
ilyen eljárást teljes lehetetlenség az ország egész
területén végrehajtani, egészen eltekintve attól,
hogy az ojtóanyag előállítását (minden ojtáshoz kb.
1 g nyulaggyelöl szükséges!), a sok kísérleti állat
tenyésztése és gondozása, az ojtások végrehajtása stb.
fölötte nagy költségre kerülne.

A védőoltások azonban, a többi óvó- és eltojó
intézkedések mellett, jó szolgáltatásokat tehetnek a
vesztség irtásánál. Nevezetesen városokban, erőseb-
ben veszélyeztetett (pl. keleti és déli határszéli)
kerületekben szóba jöhet az ottani kisebb ebállomá-
nyok általános rendszeres ojtása, továbbá egyes
nagyobb értékű állatok beojtása, mert az individualis
fogékonyság csökkentése többé-kevésbé akadályozná
a fertőzés terjedését. Ezt az álláspontot foglalta el
a f. év május havában Párisban 33 állam szakértő-
képviselőinek részvételével megtartott nemzetközi
állategészségügyi értekezlet, amidőn kívánatosnak
jellette a védőoltási kísérletek további folytatását,
egyelőre azonban azzal a korlátozással, hogy a beojtott
állatok szakszerű felügyelet alá helyezendők, mert a
védőoltás nem véd egészen biztosan a későbbi netaláni
fertőzés következményei ellen s mert kivételes ese-
tekben maga az ojtás előidézheti a betegség kitörését.

Ugyanaz az értekezlet hangsúlyozottan kimondotta
azt is, hogy a védőoltások alkalmazása nem szolgálhat
okul vagy ürügyül az általános állategészségügyi
rendszabályok enyhítésére, hanem azontul is ezek
szigorú alkalmazására kell a főszólyt vetni. A rend-
szabályok, amelyeket nálunk az új állategészségügyi
törvény előír, lényegükben azonosok azokkal, amelyek
végrehajtásával más országokban a járványt kiir-
tották. Nyilvánvaló tehát, hogy nálunk is hasonló
eszközökkel hasonló eredményeket lehetne elérni s
mindenesetre szép és állategészségügyi igazgatásunk
jó híre érdekében üdvös dolog volna, ha az új törvény
életbeljéptetését nyomom követné egy veszedelmes
járvány megszüntetése.
Hulyra Ferenc dr.

**MEZŐGAZDASÁGI ÜZEM
ÉS
SZÁMTARTÁS.**

Rovatvezető: **Ormány János dr.**

**Korrelációk
a mezőgazdasági üzemben.**

A mezőgazdasági üzemben szereplő és arra ható
tényezők közvetlenül vagy közvetve olyan össze-
függésben vannak egymással, hogy az egyiknek
bizonyos irányú változása (pl. nagyobbodása) a
másiknak ugyanolyan, vagy ellenkező irányú válto-
zást vonja maga után. Ezek az összefüggések a
„korrelációk”.

A mezőgazdasági üzemben igen sok korrelációt
találunk, amelyek pozitív, negatív és vegyes korre-
lációk csoportjába oszthatók. Pozitív a korreláció,
ha tényezőnek változása egyirányú (pl. a nagyobb
vetésterülettel jár a nagyobb vetőmagmennyiség).
Negatív a korreláció, ha a tényezők változása ellen-
kező irányú (pl. a munkabérek emelkedésével a jöve-

delem csökken). Végül vannak vegyes korrelációk,
amelyeknél a tényezők változása egy bizonyos határig
megegyező, majd ellenkező irányú (pl. a holdankinti
vetőmagmennyiség növelése egy bizonyos határig a
terméshozam emelkedését, azon túl csökkenését ered-
ményezi).

A korrelációknak minél nagyobb számban való
ismerete rendkívül fontos, mert az egymással korre-
lációban levő faktorok végeredményben közvetlenül
vagy közvetve a jövedelmezőséggel állanak összefüggés-
ben és így csak a korrelációk pontos ismerete segít-
ségével tudjuk megállapítani, hogy melyik tényező-
nek milyen irányú változtatásával lehet a jövedelmező-
séget fokozni, illetve hogy a jövedelemfokozás érde-
kében miként kell a hatalmunkon kívül álló tényező-
khoz (időjárás, stb.) alkalmazkodni. A korrelációk
megismerése több esetben jelentéktelen hatásnak
tartott tényező fontosságáról, míg más esetben első-
rangú fontosságának tartott faktor lényegtelen hatá-
sáról győzheti meg a gazdát és így a gazdálkodás szá-
mos hibáinak felderítésével a gazdálkodás leghelye-
sebb, legjövendelműbb irányát mutatja meg.

Hogy ez az eredmény elérhető legyen, lehetőleg sok
korreláció pontos megismerésére kell törekedni; meg
kell állapítani, hogy a korreláció pozitív-, negatív-,
vagy vegyes-e és milyen szabályosság van benne.
Fontos a korreláció érzékenységének a megállapítása,
vagyis annak, hogy az egyik tényező egységnyi
változása mekkora változást idéz elő a másik tényező-
nél, végül vegyes korrelációknál fontos annak a
határnak a megállapítása, amelynél a korreláció pozí-
tívról negatívra (vagy megfordítva) változik.

A korreláció pontos megismerése sok esetben még
a látszólag egyszerű korrelációknál is nehéz, amit
több tényező hatásának egyidőben való érvényesülése
magyaráz meg és a következők példák bizonyítanak:

1. Az állatok száma és a trágyaprodukciónak között
látszólag igen könnyen felismerhető a pozitív és
matematikai értelemben vett egyenes arány szabály-
szerűségét mutató korreláció. Nem szabad elfeledni,
hogy ez csak akkor van így, ha a több állat arány-
osan több takarmányt és ilyet fogyaszt. Míg abban
az esetben, ha az állatállományt mondjuk kétszeres-
sére emelő gazda kétszer annyi takarmányról gondos-
kodik ugyan, de az alomszalma mennyiségének növe-
léséről megelégedezik, a kétszer annyi állat után szá-
mazó trágya mennyisége már nem kétszer, hanem
csak 1-7-szer lesz akkora. A lényeges eltérést a fel-
használt alom és a trágyaprodukciónak között fennálló
pozitív korreláció egyidejű érvényesülése okozza.

2. Természetesen látszik, hogy valamely növény
vetésterülete és terméshozama között egyenes arányú,
pozitív korreláció van. Mégis esalódik az a gazda, aki
azt hiszi, hogy ha az elmúlt 10 év átlagában 100 hold-
don 10 vagon búzaja termelt, a jövőben 150 holdon
(mert ennyire emelte fel a buza vetésterületét), majd
15 vagon termése számíthat. Csalódni fog azért, mert a
régiben 100 hold búzáját bizonyára a legjobb buza-
talajjokba, a legjobb elővetemények után, a legjobban
megmunkált földbe stb. vetette, míg a tervbevelt
újabb 50 hold búzavetésnek már bizonyára nem
tudja ezeket a kedvező feltételeket megadni és így
ez a terület nem fogja a régi jó termésátlagokat elérni.
A terméshozam és vetésterület közötti korreláció
tehát a gyakorlatban korántsem felel meg az egyenes
arány összefüggésnek, mert a terméshozam és egyéb
tényezők (elővetemény, talajmunka, vetésidő stb.)
közötti korrelációk egyidejű érvényesülése ettől
lényegesen eltérítik.

Még nehezebb az olyan korrelációk pontos fel-
ismerése, amelyeknek az egyszerű megfontolás alap-
ján való hozzávetőleges felismerése is nehéz.

A gazdák a korai vetéseiknél általában kevesebb
vetőmagot használnak, mint a későbbieknél, de hogy
pl. egy hónapi vetésidőkülönbség mennyi vetőmag-
többlet alkalmazását teszi szükségessé, kevés gazda
tudná meg a saját ismert viszonyai között is meg-
mondani. És pedig azért, mert nem ismeri a korre-
láció, amely a vetésidő előrehaladottsága és az
optimális vetőmagmennyiség között fennáll. Azt sem
tudja megmondani, hogy az általa használt vetőmag-

többletnek nem volna-e esetleg a fele is elég, avagy
nem kellene-e annak kétszeresét használni.

A vetésidő és a terméshozam között vegyes korre-
láció van: a korai vetésidőtől az optimális felé
haladva emelkedik, azon túl csökken a terméshozam.
Fontos volna ennek a vegyes korrelációnak pontos
ismerete, amely a vetés optimális idejét tárná fel a
gazda előtt.

A sertésenyésztők közül az egyik az anya utáni
malacsám emelésére törekszik, a másik kevés malac-
cal is megelégszik, hogy erősebb malacokat, nagyobb
leválasztási súlyt kapjon. Hogy melyik jár el a jöve-
delmezőség szempontjából helyesen, azt csak az átlag-
os malacsám és a jövedelmezőség közötti korreláció
pontos ismeretével lehet eldönteni (lehet, hogy egyik
sem, hanem az, aki a középuton halad).

A fenti példák talán eléggé megvilágítják, hogy a
korrelációk ismerete, a jövedelem fokozása, biztossá
tétele, családások és meglepetések elkerülése szem-
pontjából rendkívül fontos és hogy megismerésük
nem olyan egyszerű, amilyennek sok esetben az első
pillanatra látszik.

Fontos feladattá válik annak eldöntése, hogy miként
lehet a korrelációk pontos megismeréséhez eljutni.

1. Leggyorsabban és legpontosabban a kísérletezés
vezet célhoz. Nem akarok ez alkalommal a kísérletek
helyes beállításának módjáról és feltételeiről írni,
minthogy azonban a korrelációk keresése a jövedelem
fokozását és biztosabbá tételét célozza, ebből a szem-
pontból fokozottabb figyelmet kellene fordítani a
következőkre:

a) Minden kísérlet elsősorban üzemi, ne pedig
technikai kísérlet legyen, vagyis a cél mindig annak a
kutatása, hogy az egyik vagy másik tényező változása
milyen hatással van a tiszta jövedelemre, nem pedig
egyéb közbeeső tényezőkre. A tiszta jövedelemmel
indirekt korrelációban levő tényezőtől ugyan a közbe-
eső tényezőkkel való korrelációt kell előbb megállapí-
tani — de ez nem cél, csak eszköz — mert csak ezen
keresztül juthatunk a jövedelmezőségre gyakorolt
hatás ismeretéhez.

b) A üzemi kísérleteknek elsőrendű célját képezze
annak a kutatása is, hogy valamely üzemág számos
tényezője közül melyiknek a változása iránt érzéke-
nyebb a tiszta jövedelem. Pl. a cukorrépa termesztésnél
fontos volna annak a megállapítása, hogy ugyanakkora
tőkebefektetés mellett a műtrágya, a jobb talajművelő
eszközök, vagy a nemesített vetőmag eredményez-e
nagyobb jövedelemfokozást. Csak ilyen — a korrelációk
érzékenységét is megállapító — kísérletekkel lehetünk
biztosítva afelől, hogy tőkénket a lehető leggyümöl-
csözöbben fektetjük be valamely üzemágba.

c) Nem szabad figyelmen kívül hagyni az egy
üzemágban érvényesülő tényezők kölcsönhatását sem.
A kísérleteket általában egy tényező változtatásával
végzik s ez így is helyes. Nem szabad azonban elfeledni,
hogy az illető tényezőnek így megállapított optimális
foka nem abszolút érték, hanem a többi parallel
tényezők változása szerint más és más lesz. Így az
üzemi kísérletek célja tulajdonképpen nem egy tényező
optimális fokának, hanem az összes tényezők optimális
kombinációjának megállapítása legyen.

2. A kísérletezés feltétlenül leggyorsabban és leg-
pontosabban vezet célhoz. A sok kísérlet azonban
a gazdasági üzem menetét nehézkessé teszi, miért is a
kísérletezést csak a legfontosabb korrelációk pontos
megállapítására használhatják még a tőkével és
munkaerővel legjobban felszerelt gazdaságok is.

A többi korrelációk felismerésére, főleg az egy
üzemágban érvényesülő tényezők optimális kombi-
nációjának megállapítására egy, az üzem megterhelése
nélküli módszer, az adatteljegyzéssel párosult alapos,
objektív megfigyelés áll a gazda rendelkezésére.

Legegyszerűbb módja ennek az, ha az egyes üzem-
ágokról egy-egy táblázatos kimutatást készítünk,
amelyben az üzemág összes tényezői (a kívülről hatók
is) egy-egy függőleges rovatot kapnak. A rovatok
pontos megfigyelések és mérések alapján töltendők ki,
a számszerűleg kifejezhető tényezőknél számokkal, a
többieknél szavakkal. Az üzemágban belül szereplő
egységek (pl. táblák, parcellák, állatcsoportok, egyes

TEJ ET veszünk **KORONA TEJCSARNOK R.-T.**
FŐTELEP ÉS KÖZPONTI IRODAK:
BUDAPEST, IX., DRÉGELY-UTCA 15. SZÁM
TELEFON: JÓZSEF 331-84 ÉS JÓZSEF 390-04 1590

HART-PARR
a legerősebb traktor!!!
Kezelése a legegyszerűbb! — Élettartama a leghosszabb! — Üzeme a legolcsóbb!
Ajánlattal, részletes ismertetéssel és referenciákkal szolgál a vezérképviselet!
Kérje az 54. sz. árjegyzéket!
FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR R.-T., Budapest, V., Váci-ut 80. szám

állatok) adatai külön-külön tétel (vizszintes sor) alatt irandók be. Az ilyen kimutatásokat talán „üzemi korrelációs táblázatoknak” nevezhetjük, mert belőlük az egyes tényezők közötti korrelációkra lehet következtetni. Összeállításuknál fontos, hogy az üzemi ágban szereplő, főleg pedig annak jövedelmezőségére ható összes tényezők kapjanak benne rovatot, nehogy a táblázatba felvett valamelyik tényezőnek olyan hatást tulajdonítsunk, amely nem tőle, hanem egy kihagyott faktortól származik.

A korrelációs táblázatok sokszor már egy év alatt is hasznos következtetésekhez vezethetnek, biztosabb és több oldalról megvilágított eredményekhez juttató adatgyűjteményt azonban csak sok évi pontos adatfeljegyzés után kapunk. Évek hosszú során át a mezőgazdálkodást befolyásoló viszonyok (időjárás, értékesítési lehetőségek, áralakulások, a gazdaságvezető személye stb., stb.) változása folytán a tényezők annyi kombinációban fognak a korrelációs táblázatokban megjelenni, hogy belőlük az összes tényezők optimális kombinációja is megállapítható és bár az esetleg nem az abszolút értelemben vett optimális kombináció, az előfordultak között mindenesetre a legkedvezőbb, mégis ennek betartásával a nagyobb jövedelem biztosabbá tehető.

Adatfeljegyzés nélküli megfigyelések ilyen biztos eredményt sohasem adhatnak, mert könnyen feledésbe mennek, sőt évek múlva magának a megfigyelőnek az emlékeztében is eltörzölva jelenhetnek meg s rendszeren csak a könnyebben megfigyelhető tényezőkre terjednek ki, a többieket figyelmen kívül hagyva, azok a megfigyelő távozásával pedig végleg elvesznek.

A gazdának ma nemcsak a „többtermelés”, hanem azzal együtt a „több jövedelem”, jelszavát is szem előtt kell tartania.

Szany.

Révy Ferenc

Törvények és rendeletek.

Rovatvezető: Mutschbacher Emil dr.

(A külföldi tengeri behozatalának szabályozása. — A tengeri kikészítési engedélyek feltételeinek módosítása.)

A külföldi tengeri behozatalának szabályozása.

A takarmányviszével kapcsolatos kormányintézkedések tárgyában tartott minisztertanácsok határozatait alapján kiadott rendeletek sorozatosan látnak napvilágot. A „Köztelek” legutóbbi számában közöltük a gabonra, és takarmányfélék általános forgalmi adójának eltörzése, illetve átmeneti felüggesztése tárgyában kiadott pénzügyminiszteri rendeletet és a szalastakarmányok exportjának engedélyezéséről szóló kormányrendeletet. Alább teljes szövegében közöljük a hivatalos lap folyó évi szeptember hó 18-i számában megjelent 126.417/1928. számú pénzügyminiszteri rendeletet, amely a külföldi tengeri behozatali jegyes eljárásban való behozatala tárgyában intézkedik.

A pénzügyminiszter a vámjog szabályozásáról szóló 1924. évi XIX. t. c. 86. §-ában kapott felhatalmazás alapján a földművelésügyi és a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urakkal egyetértőleg a következőket rendeli:

1. Mindazok, akik a vámtarifa 3/a. száma alá tartozó hizott szarvasmarhát, a vámtarifa 4/c. száma alá tartozó hizott sertést, a vámtarifa 5/a. száma alá tartozó hizott juhot, valamint a vámtarifa 11/a. és b. száma alá tartozó friss marha-, sertés- és juhust, végül a vámtarifa 25. száma alá tartozó szalonnát és disznósírt 1929 szeptember 30-ig bezárólag külföldre kivisznek, a kitértető határszéli m. kir. vámhivatalnál a kivitel alkalmával behozatali jegy kiállítását igényelhetik.

2. E rendelet értelmében hizottnak a darabonkint legalább 650 kg élősúlyú szarvasmarha, a darabonkint legalább 150 kg élősúlyú sertés és a darabonkint legalább 70 kg élősúlyú juh tekintendő.

3. A behozatali jegyet a külföldre kivitt hizott szarvasmarha minden 100 kg-ja után 123 kg tengeriről, a kivitt hizott sertés minden 100 kg-ja után 333 kg tengeriről, a kivitt hizott juh minden 100 kg-ja után 37 kg tengeriről, a kivitt friss marhahús minden 100 kg-ja után 250 kg tengeriről, a hasított sertés minden 100 kg-ja után 400 kg tengeriről, a kivitt egyéb friss sertés minden 100 kg-ja után 333 kg tengeriről, a kivitt friss juhús minden 100 kg-ja után 60 kg tengeriről, a kivitt szalonna minden 100 kg-ja után 380 kg tengeriről, a disznósírt minden 100 kg-ja után pedig 400 kg tengeriről kell kiállítani.

4. A behozatali jegy az azon feltüntetett mennyiségű külföldi tengeri vámjának lerovására használható fel.

5. A behozatali jegyet a szállítvány feladójának, illetve közúti szállításkor a küldőnek nevére kell kiállítani, írásbeli árubevallásban foglalt indítvány alapján.

6. A behozatali jegyen feltüntetett tengerimennyiséget más is behozhatja, mint akinek a nevére a behozatali jegyet kiállították.

7. Az ügyfél indítványára a behozatali jegyet akár az egész szállítványra, akár pedig kocsirakományként is ki lehet állítani.

8. A vámmal egyidejűleg fizetendő egyéb köztartozások közül a vámforgalmiadót nem lehet felszámítani, az esetleg felmerülő mérlegpénzt azonban készpénzben kell leróni.

9. A behozatali jegy átvételét az ügyfél az írásbeli árubevalláson nyugtázni tartozik.

10. A behozatali jegy a kiállításától számított 120 napig, legkésőbb azonban 1929. október 31-ig érvényes.

11. E rendelet kihirdetése napján (szeptember 18-án) lép életbe.

A tengerikikészítési engedélyek feltételeinek módosítása.

Ugyancsak a hivatalos lap f. évi szeptember hó 18-i száma közli a pénzügyminiszter 126.248/1928. számú rendeletét a tengerikikészítési engedélyek feltételeinek módosítása tárgyában.

Eszerint a pénzügyminiszter a külföldi tengerinek hízalás céljából ideiglenes vámentességgel való behozatala engedélyezésére vonatkozó feltételeket a vámjog szabályozásáról szóló 1924. évi XIX. t. c. 88. §-ában kapott felhatalmazás alapján a földművelésügyi és kereskedelemügyi m. kir. miniszterekkel egyetértőleg az alábbiakban állapítja meg:

A fentebb idézett t. c. valamint az ennek végrehajtása tárgyában kiadott 1926. évi 92.000. sz. írtani rendelet (kihirdetett a Budapesti Közlöny 1926 június 25-i 141. számában) 86., 88. és 89. §-ában a kikészítési előjegyzési eljárásra általánosságban megállapított egyéb feltételek érintetlenül hagyása mellett az egyes hízalók által előterjesztendő kérelmek alapján külföldi tengerinek ideiglenes vámentességgel való behozatala 1929 június 30-ig engedélyezett. Az engedélyek elnyerése tekintetében megfelelő igazolás mellett az sem lehet akadály, hogy a hízalásra felhasználni tengeri már korábban került behozatalra.

A felhízalt sertéseket, szarvasmarhákat és juhokat a megfelelő tengeritettek behozatalától számított 8 hónapon belül kell kivinni.

A behozatali vám és egyéb köztartozások szabályszerűen biztosítandók, ami a fentebb idézett törvénycikk 125. §-ában és a vonatkozó végrehajtási rendelkezésekben foglaltaknak megfelelően magyar államadósági címletek, vagy óvadékeknek nyilvánítható már értékpapírok letéteményezésére, jelzőlog leköltése, két jöhető bejegyzett cég egyetemleges kezessége utján, vagy olyan pénztézet kezességgel történhetik, amelynek engedélye van arra, hogy a hízalozott vám és más köztartozások biztosításáért a pénzügyminiszter által megállapított kereten belül kezességet vállalhasson. Megfelelő biztosságot nyújtó felektől az illetékes helyi hatóságok igazolásának feltétele mellett az illető fél által kiállítandó olyértelmű szavatossági nyilatkozat is el fogadhatni, amelyben az engedélyes kötelezettséget vállal arra, hogy a hízaló állatok ki nem vitele esetén az általa ideiglenes vámentességgel behozott tengeri után esedékes vámot és egyéb köztartozásokat a leszámolás alkalmával egyébkénti végrehajtás kötelezettsége mellett, késedelem nélkül befizeti.

A leszámolás az egyes hízalók által a vámentes tengerivel való hízalásra beállított állatok kivitele után azonnal, legkésőbb tehát 1930 március 1-én megejtendő. A leszámolás alapjául a kitértető vámhivatal igazolása szolgál.

A leszámolás alkalmával az igazoltan kivitt hizott sertések minden 150 kg-ja után 500 kg, a kivitt hizott marhák minden 650 kg-ja után 800 kg, a kivitt hizott juhot minden 650 kg-ja után 240 kg tengeri vámját kell az engedélyes javára irni.

A rendelet értelmében hizottnak a darabonkint legalább 150 kg élősúlyú sertés, darabonkint legalább 650 kg élősúlyú marha, illetve a darabonkint legalább 70 kg élősúlyú juh értendő.

Az engedélyesek a rendelet értelmében a tengerikikészítéssel kapcsolatosan mindeztől elírt — részben a vámhivatali közegek, részben pedig a gazdasági felügyelőségek által gyakorolt — egyéb ellenőrzési rendszabályok alól mentesíttetnek.

A rendelet szeptember 18-án lépett életbe, alkalmazást nyer azonban az 1928. év folyamán már kiadott tengerikikészítési engedélyekre is.

VIRÁGTENYÉSZTÉS

IRTA: ÖZAPÁNY BERTALAN KERT. SZAGATÓ
318 oldal, 252 képpel • • • Ár 6 pengő
„Patria” r.-k. könyvtálya. Budapest, IX. Üllői-út 25. (Köztelek)

A gazdaközönség köréből.

Nyílt levél.

Wekerle Sándor pénzügyminiszter urhoz.

Kegyelmes Uram! Mindinkább fogy azok száma, akik ócsárolják a háború előtti Magyarországot és mind többen elismerik, hogy a történelem ezt a korszakot „Magyarország fénykora” című fejezettel fogja tárgyalni.

Nem mondom újat azzal a kijelentéssel, hogy ennek a korszaknak a megteremtése nagyrészt nagynevű Edesapja nevéhez fűződik. Neki köszönhető, hogy Magyarország akkortájt a kevés készfűzető valutájú államok közé emelkedett (ezer év óta először és — ne adja Isten — hogy talán utoljára) és az ország költségvetése, háztartása példaszorú kiegyensúlyozottségnek örvendett, a nagyhatalmi állással járt kiadások elle nére. Emellett az adópré csak módjával működött; inkább csak szokásból szidtuk. Kiméletesen bánt az akkori adófiskus, főleg a gazdákkal. És ez nem utolsó mértékben Nagyméltóságod Edesapjának intenciói alapján történt, aki — mint univerzális zseni — kitűnő gazda is volt egyúttal és maga magán tapasztalta, hogy az időjárás, konjunkturával, járványokkal, kartel-uzsorával stb. állandó harcban álló östermelés éppen csak hogy vegetál, tehát kiméletet érdemel.

Azóta pedig fordult a világ kereke. Ervényesült az u. n. árólló-teóriája, mely szerint az iparcikkek emelkedő tendenciájával szemben ijesztő mérvben zsugorodnak az agrártermékek árai.

A „jó gazda gondosságának” elve megkívánta volna, hogy az östermelők adóterheit a fiskus — a változott viszonyoknak megfelelően csökkentse. Ehelyett azonban — mint az a „Köztelek” hasábjain ismételtelen számszerűen bizonyítást nyert — a terhek, az államasutak tarifabővítéstől eltekintve — 1000%-kal emelkedtek.

Ha Nagyméltóságod a vezetése alá került minisztérium illetékes ügyosztályán ebben az ügyben felvilágosítást fog kérni, nyilvánvalóan azt a választ fogja kapni, hogy mindenkor csakis a jövedelem került megadóztatás alá. Ennek az állításnak azonban megcáfolhatatlanul ellentmond a statisztika, amely bizonyítja, hogy 1925 óta a mezőgazdaság jelzőlogterhei éppen megháromszorozódtak. Ezek az összegek pedig talán csak elvéve fordítottak beruházásokra, hanem igenis tulnyomórészt veszteségek fedezésére, amely deficit viszont tulnyomórészt a magas közterhek összegeiből rekrutálódott.

A földes konjunktúra bukásával jöttek rá a pénzügyi emberek, hogy egy vállalat részvényeinek értéke nem igazodik a vállalat belső értékéhez, hanem igenis azok hozadékához. Így van ez a földdel is. Ha a föld hozadékát — a rossz értékesítési viszonyok mellett — a tulzolt adóterh csökkenti, sőt deficitessé teszi, úgy az azal csökkenti, sőt devaválja a föld értékét, mely föld pedig Magyarország nemzeti és gazdasági létének egyetlen biztos alapja.

Felette sürgős tehát az adótörvények revíziója. Elsősorban meg kell szüntetni azokat a kirívó igazságtalanságokat, amelyek a társulatokat abba a helyzetbe hozzák, hogy annyi jövedelmet mutathassanak ki, amennyit akarnak; tehát amnyi adót is fizessenek, amennyit fizetni jónak látnak.

Viszont a mezőgazdaság kereseti, illetve jövedelmi adóját rögzíteni szükséges, mégpedig a földadóhoz mért minimális kules alapján. A mai tendencia ugyanis a következőképpen jellemezhető. A legtöbb, talán 90%-a gazdáknak nem vezet könyveket. Ezekre a tényleges jövedelem két, sőt háromszorosa alapján vetik ki az adót, számítván arra, hogy mérsékelt vagy akár 50%-os engedmény esetén a kintadóra vont adózó megnyugszik.

A számadások alapján adózóknak mérlegét a szó szoros értelmében kiforgatják, konfundálják. És ha ennek ellenére is veszteség adódik, végzeturak kiállításba helyezésével igyekeznek — nem is csekély — adó vállalására rábeszélni az illetőt. (Erre nézve kívántra konkrét adatokkal szolgálhatok.)

Gyomorbeteg, cukor- és vesebajosok, szivbeteg
részére a legfőkétebb gyógyintézet a

Ligetszanatórium

Budapest, VI., Benczur-utca 47. szám.
VI., Aréna-út 84. Telefon: Teréz 105-00
Lipót 964-60

Külön idegbetegosztály, vizgyógyintézet, diétás étkezők bejáró betegek számára is

CSÉPLÉSHEZ és UJ ÖRLÉSHEZ
retortabükfaszén
gazdaságos!
Porosz kőszent, kokszt és tüzfát
a legkiválóbb minőségben, vagonként azonnal szállíthatunk. Kérjen árajánlatot!

Gaspar Fülöp
tüzfá-, faszén- és kőszenttelepei
Budapest, VI., Hungária-körút 72.
Telefon: Teréz 204-65, Teréz 239-60, Teréz 260-81
Sürgőnyoimi „Gáspárfa Budapest”

061.

arhoz.

szok száma, országot és ez a kor-zettel fogja

hogy ennek nagyevü abet, hogy tó valutájú zór és — ne zág költség-ozottságnak adások elle müködött; en bánt a nem utolsó k intenciói zseni — ki- gán tapaszt- val, járvá- marcban álló t kiméletet

ényesült az iparcikkék mérvben

vánta volna, a változott helyett azon- ismételtén k, az állam- 1000%-kal

rült minisz- gyben fel- t a választ élelem került onban meg- amely bizo- zialogterhei zsegek pedig kakra, hanem rére, amely közterhek

x rá a pénz- einek értéke anem igen s. Ha a föld mellett — a zi, ugy azzal y föld pedig nek egyetlen

k reviziója, kirívó igaz- bba a hely- tathassanak s fizessenek,

e jövedelmi földadóhoz ncia ugyanis talán 90%-a a tényleges vetik ki az akár 50%-os adózó meg-

telegét a szó lják. És ha szaturák ki- s esekély — nézve kivá-

De nemcsak a számadást forgatják ki valódi mivoltából az illetékes körök, hanem a törvény végrehajtási utasításában megdöntik azt az elvet, hogy a jövedelmi és kereseti adótörvény csak a jövedelmet, illetve keresetet kívánja adó alá vonni.

E súlyos vádat konkrét példákkal látom szükségesnek bizonyítani.

Egy győrmegyei gazdaságban 1924 és 1926-ban a megáradt Duna talajvíze július hó elején 2000—2000 hold kész termést pusztított el. A gazdaság számadás alapján adózott és a könyvvizsgálat folyamán figyelmetlenség az ott megjelenő adóügyi előadót, hogy az 1927. gazdasági év után nem lesz kereseti, illetve jövedelmi adó kivétel, mert a törvény értelmében az előző évi veszteség elővezethető. (A társulati törvényben akár 5 évi!) A rákövetkező évben új végrehajtási utasítás jelent meg, amely a kereseti törvény eme világos intézkedéseinek értelmét szinte mesterei csavarításokkal megdöntötte.

A második eset: a kereseti adótörvény megjelenését követő végrehajtási utasításban táblázat jelent meg, amely megállapította, hogy a kataszteri tiszta jövedelmi kulcs alapján miképpen vetendő ki a kereseti adó. A törvény szerint a bérilők kereseti adója olyképp volt megállapítandó, hogy a saját kezelésben levő birtokok számára megállapított adóalapból a haszonbér levonassék.

A törvény, illetve a végrehajtási utasításban foglalt táblázat alapján a bérilők adójának megállapítása így csak matematikai művelet volt.

Midőn egy előkelő dunántúli bérilő, aki egyúttal egy nagyobb uradalom vezetője, e módszer alapján követelte az adókövetést és energikus föllépést helyezett kilátásba, az adóügyi előadó nyilvánvaló intervenciósára a rákövetkező évben új végrehajtási utasítás jelent meg, azonban az egyszerűsítő táblázat kihagyásával.

Eltörőndő a földbirtok vagyonadója. A külföldi példákhoz tudjuk, hogy ennek a kiegészítő (Ergänzungssteuer) adónak célja olyan vállalkozásoknak a közterhekben való részesítése, amelyek jövedelmét nem mutatnak ki. Már pedig a földbirtok a fundált földadó révén minden körülmények között adózik és így éppen ezt kell tehát mentesíteni a kiegészítő adó alól.

Meg kell másítani a bérilőket terhelő kereseti adót, mert hisz a bérilő sem hoz manapság ki több jövedelmet a földből, mint a tulajdonos és emellett a haszonbér tetemes többletkiadást jelent a saját kezelt birtokok szemből. Igazságtalan a kereseti adó ama rendelkezése — a jövedelmi adótól eltérően —, hogy a számadatokban kimutatott jövedelemből a közterhek (még az ártéri járulékok is ilyennek deklaráltak) le nem vonhatók. Ezért aztán — az alacsonyabb kereseti adókulcs dacára — a kereseti adó megközelíti a jövedelmi adóterhet és így a bérilő tulajdonképpen kétszeresen adózik.

A forgalmi adó megszüntethetőségének az államkincstár bevételeinek megrövidítése nélküli módja a „Köztelek” hasábjain kifejtett. A drágaság előidézése nagyrészt ennek az adónemnek a rovására írható.

Az összes érdekeltység bevonásával tartandó értekezleten meg lehet találni annak módját, hogy a forgalmi adó révén hozama miképpen biztosíthatassék.

Természetes, hogy a proponált törvényváltoztatások okozta bevétel elmaradása pótlás nélkül aligha lehetséges. A pótlásra pedig a közteherhivétel elvénél alkalmazása esetén ugyancsak nyílik alkalom. A társulati törvény szigorításán felül, visszamenőleg életbe léptetendő azok vagyonadó alá vonása. Németországban nemcsak a részvénytársulat fizet vagyonadót, hanem ugyanannak a társulatnak részvénytulajdonosai is.

Végrehajtandó a házak vagyonváltsága, különös tekintettel az infláció folyamán szerzett ingatlanokra. A föld, amelynek holdja a vagyonváltság idejében pl. 1500 P-t ért, ma legfeljebb 1000 P értékű. Fizetett pedig 20% vagyonváltságot, vagyis 300 P-t, ami a

mai érték 30%-át jelenti. A házak értéke ennek ellenében megháromszorozódott és nem fizettek váltságot.

Bevételi forrásnak szánta a fiskus a biztosítás államosítását. Mindenki, aki ismeri az állami adminisztráció drága és mégis hiányos voltát, bizonyára aggálylally fogadta ezt a törekvést. Nálunk, ahol a sógorás, komaság elve fokozott mértékben érvényesül, a tűz- vagy jégkár liquidálása állami közegek útján felette kockázatosnak mutatkozik és veszélyeztetné nemcsak az állami biztosításból várt jövedelmet, hanem a biztosító társulatok és ezek alkalmazottai által eddig fizetett adóbevételt is.

Azonban sokkal biztosabb, sőt egész biztos jövedelemre tehet szert a kincstár, ha az állam mint viszontbiztosító intézmény lép föl és kötelezi a társulatokat, hogy ezentúl a viszontbiztosítást 50% erejéig az állammal eszközöljék.

Ez nem involvál újabb jelentős hivatalt, nem veszi ki szakavatott kézből ezt az intézményt és nem teszi ki a dilettantizmus veszélyének, de még nem foszt meg — a statisztika szerint — 160,000 biztosításból élő egyént (minden községben 4—5 ügynök működik) keresetétől. Ennek ellenében megakadályozza, hogy viszontbiztosítás címén tetemes összeg kerüljön külföldre.

A 20%-os szállodaadónak — a szobák ára felemelésének megengedése nélkül — történető visszaállításából is szaporítható az állami bevétel. Ennek az adónemnek az idegenforgalom érdekében történt eltörlése után a szállodák azonnal megfelelően felemelték az árakat. A 20%-os megadóztatást a mai szobaárak megbírják, mert hisz tudvalevő, hogy külföldi fürdőhelyeken — tehát 4 hónapos üzem mellett — jó szoba ellátással egyetemben olcsóbb, mint nálunk a szoba ára magában.

Természetes, hogy bevételi többlettekkel karöltve fog járni az államháztartásnak az eddiginél sokkal intenzívebb takarékosága.

Es itt elsősorban a bürokrácia túltengését kell kellő korlátok közé szorítani. Ez is elérhető olyan törvényes intézkedéssel, hogy akár állami akár megyei vagy bármilyen közüzem új állást csakis nyugdíjalt élvező B-listás hivatalnokokkal (vasúti nyugdíjast is beleszámítva) tölthet be. Revízió tárgyává kell tenni a nyugdíjakat, akik akár megánvagyonuk folytán, akár állásbetöltése révén életstandardjuknak megfelelő jövedelemre tesznek szert, azoknak nyugdíj-járuklát törvényes intézkedéssel kellene resztringálni, esetleg teljesen megszüntetni.

Egy cikk (vagy akár tíz közlemény) keretében nehéz reámutatni az államháztartás mindazon területére, ahol a takarékoság érvényes fokozott mértékben gyakorolható. Ezen a téren megnyugvást kellett minden produktív faktornál Nagyméltóságod kinevezése, mert tudja az utat, módot és főleg erélyt az eddigi pazarlások vad hajtásainak lenyelésére.

Glaser Géza.

A Zaymus-féle gabonamentőkészülék adonypusztaszabolcsi bemutatója.

A Zaymus-féle gabonamentőkészülék, amelynek bemutatója e hó elején volt az ercsi uradalom alsó-besnyői kerületében, már nem egészen ismeretlen a gazdák előtt. A készüléket még 1926-ban a pallagi gazdasági akadémia és a debreceni Mezőgazdasági Kamara ellenőrzése mellett hivatalosan kipróbálták; a vizsgálat eredményét közzétették s csak nemrégiben ismertette azokat egyik napilap is. Találkoztunk a készülékkel az OMGE tavaszi tenyészállatvásárai keretében rendezett gépkiallításokon is és azt már nem egy gazdaságban használják.

Az adonypusztaszabolcsi bemutatónak tehát az lett volna a célja, hogy ezt a praktikus készüléket a hasznos újítások iránt érdeklődő gazdák munkaközben

megtekinthessék és hasznavehetőségéről, értékéről közvetlen tapasztalatokat szerezhessenek. Nem tartom tehát célszerűtlennek, hogy a bemutatón szerzett tapasztalataimat nyilvánosságra hozva, e készülékre a „Köztelek” olvasóinak figyelmét felhívjam.

A Zaymus-féle készülék enyege röviden az, hogy a cséplőgép dobját és a dobkosarat különleges lécekkel szerelik fel, amelyek a cséplést jobban végzik, mint az eredeti készülékek. A dobra szerelt lécek és egy igen egyszerű berendezés a gép etetését önműködően egyenletessé teszi, ennek következtében a gép megterhelése is egyenletesebb s így ugyanolyan erőszükséglet mellett munkateljesítménye nagyobb és jobb, mint a hasonló, eredeti gyári cséplőszekrényé. A Zaymus-féle készüléken a dobkosár egy emelőkar segítségével egy fogással menet közben a földről állítható be.

A bemutató munká közben történt, két teljesen azonos típusu, azonos gyártási idejű, egyidőben vásárolt, csaknem teljesen egyforma karban levő, egyforma kazánok által hajtott, egymással párhuzamosan felállított Hofherr-Schrantz gyártmányu szekrényvel, amelyek egyikére a Zaymus-féle készülék volt felszerelve, a másik pedig az eredeti gyári felszereléssel dolgozott.

Már a gép felületes megtekintésénél is feltűnt mindkétnek az, hogy a készülékkel felszerelt gép teljesen egyenletesen, azok nélkül a jellegzetes böffenésszerű hangok nélkül dolgozik, amelyek az egyenetlen etetés következtében bekerülő nagyobb kékűk cséplésekor állanak elő. Ez az egyenletes hang a legjobb bizonyíték arra, hogy a készülék etetőberendezése a gyakorlatban beválik. Az etetőberendezés talán az egész készülék legértékesebb része. Tudvalevően a legnagyobb elővigyázat mellett is megtörténik, hogy vastagabb kékűk, szalmakötelek szétbontatlanul csuszának be a dobba, így azok csépeletlenül szaladnak át a szalmarázóra, magukkal vive sok kicsépelet szemet is, amelyek nem hullhatnak ki, a szalma között maradnak. A rendetlen etetés okozza a gép jellegzetes hangváltozását, gyakran a szij leesését és néha a hajtósíj szakadását is. Az egyenetlen etetés mellett a szalmarázó időnkint túl van terhelve és ilyenkor lép fel a legnagyobb szemvesztés. A rendetlen etetés igen gyakori hiba, mert az etető nincs érdekelve a szemvesztésben, általános szokás szerint az elcsépelet mennyiség után kapja jutalmát és az érdeke, hogy minél több gabona menjen át egy nap alatt a gépen, nem törődve azzal, mennyi szem marad a szalmában és mennyi megy a töreкке. Ugyanez áll, de még fokozottabb mértékben a bércsépülőkre is, akiknek szintén érdekük, hogy minél több gabonát csépeljenek el egy időny alatt és akiknek gépei rendszeren olyan rossz állapotban vannak, hogy még rendes etetés mellett is nagy veszteséggel dolgoznak. Ezért tartom nagy jelentőségűnek a Zaymus-féle készüléket, amelynek etetőberendezése önműködően a felvágatlan és nedves kékűket is egyenletesen adagolja s a szemvesztéséget ezáltal is nagymértékben csökkenti.

További előnye a készüléknek az, hogy az etetőnek nem kell benyulnia a gépbe, mint az eredeti gyári készülékeknel, ha egy szalmacsomó fennakad, mert ha ez az önműködő etetőberendezés használatánál is előfordul, egy emelőkar megmozdításával testi épségének veszélyeztetése nélkül lazíthatja meg a megrekedt szalmát, tehát a készüléknek munkásvédelmi szempontból is jelentősége van. Meg kell még itt jegyezni azt, hogy az etetőberendezés, noha a dob eltömődését és túlterhelését csaknem lehetetlenné teszi, nem lassítja a munkát, sőt ellenkezőleg, a dob állandóan maximális teljesítőképességével dolgozhatik s ugyanakkora hajtóerőszükséglet mellett több hasznos munkát végezhet. Az, hogy az etetőberendezés egyenletes megterhelést biztosít, számottevő előnyt jelent a traktorok által hajtott gépeknel, mert tudvalevően a robbanómotorok sokkal kisebb túlterhelést bírnak el, mint a gőzgépek. A bemutatón a kötött kékűket két leány adogatta az etetőnek, anélkül, hogy egyszer is túltömődés fordult volna elő.

MINDEN VETŐMACOT PÁCOLJUNK

PORZOL
PORPÁC VEZET

ÜSZÖGMENTESSEG
VETŐMACMECTAKARÍTÁS
TERMÉS TÖBBLET
CHINOIN-ÚJREBLET

Buzánál
több mint 4000 magyar gazdaság magyar PORZOL porpácot használ.

Őszi árpánál, rozsnál
nedves higanyos HIGOSAN csávázószer erős bokrosodást és lényeges terméstoppletet biztosít.

Győződjön meg saját gazdaságában erről, termésméréssel.

1 hold Gálic-08	1 hold Porzol-08	1 hold Higosan-08
-----------------	------------------	-------------------

Termés: 9 q 10 1/2 q 11 1/2 q

ARANKA
MEGFŐJTJA A LUCERNÁT LŐHERÉT

KUSKUTAN
KIRTJA AZ ARANKÁT
LUCERNA LŐHERÉ-URA KIRAJ

A bemutató délutánján alkalmunk volt megfigyelni az etetőberendezésnek egy hátrányát is. Amidőn ugyanis az asztal aljáról a kötetlen kévek és a kaparék kerültek a dobba, ezeket a gép nem vette olyan egyenletesen fel, mint a kötött kéveket, sőt még ugy sem, mint az átalakított szekrény. Noha a kaparék etetésének nincs nagy gyakorlati jelentősége, e hibán segítenie az, ha a dobba nem az ott látott, hanem a tenyészállatvadászon bemutatott karmos lépőlecek volna felszerelve, amelyek egy függőlegesen, mint a dültlen beadott kéveket, úgy bekötvé, mint szét-esse, egyformán, egyenletesen adagolják.

A dobkosár lécei, amelyek az intenzívebb dörzsölést, tehát a jobb cséplést biztosítják, különleges készítményből fogva mind a négy élükkel használhatók, így csettartamuk kétszer olyan hosszú, mint az eredeti gyári léceké.

További fontos újítás, amit már a készülék vázlatos ismertetésénél is említettem, hogy a dobkosarak egy emeltyűvel a földről egy fogással menetközben is állíthatók. Mint ismeretes, az eredeti gyári készülékeknek a kosárrészeket a szekrény falain levő csavarok segítségével külön-külön kell beállítani s mivel mindenütt kettős anyacsavart kell megmozdítani, ez a munka nagy elővigyázatot és hosszú időt igényel. A Zaymus-féle készüléknek valamennyi kosárrész egy mozdulattal szabályozható s ki vannak zárva azok a balesetek, amelyek a gép menetközben való állítása folytán veszélyeztették a szíjak között dolgozó gépészt. Ezenkívül teljesen ki van zárva az is, hogy a kosár a dobhoz képest ferdére állítható, amit képzett gépész mellett természetesen ritkán, de általában elég gyakran megfigyelhetünk s ami azt eredményezte, hogy míg egyik oldalon a dob már a kosarat kőszörülte, addig a másik oldalon a kalászkok lazán, csépeletlenül csuszak az át.

A kosárállító kar egy biztosító csapszeggel is el van látva, aminek az a rendeltetése, hogy ha a gépbe jut idegen anyagok (vasdarab, szerszám) hirtelen túltelhelnek a dobot, a csapszeg elnyíródásával a kosár a lehető leglátványosabban kerül a dobtól s ezáltal elejét veszi a különben feltétlenül beálló géptörésnek.

Mindezek az itt ismertetett előnyei a Zaymus-féle készüléknek annyira kézenfekvők, hogy a gép megtekintése után szinte vitatni sem lehet már azt, hogy a készülékkel felszerelt gép tökéletesebb munkát végez, mint az eredeti gyári felszereléssel dolgozó cséplőgép. Nagyon fontos volna azonban annak a kérdésnek a tisztázása is, hogy mekkora az a megtakarítás, amelyet a Zaymus-féle készülék felszerelésével el lehet érni, vagyis, hogy használata mennyire kifizetődő. A bemutatót megelőzően az uradalom tisztjeinek jelenlétében folytak már mérések a megtakarítás megállapítására. A mérések száraz és nedvesített búzával olyanformán hajtottak végre, hogy egyenlő mennyiségű búzát csépeltek el mind a két gépen, a kikerülő magot, szalmát és töreket gondosan felfogták. Most már a jól kijáratott gépen külön-külön ismét átcsépele-tek a kikerült szalmát és töreket, az így, másodsorú kieséppelt szem adta a cséplési szemvesztésüket, amit az első cséplésnél kikerült buza súlyához viszonyítva, annak százalékában fejeztek ki. A nedves búzával végzett mérésnél azonos elvek szerint, de azzal a különbséggel jártak el, hogy a töreket és szalmát kézzel dörzsölték át. A részletes adatok felsorolásának mellőzésével megemlítem, hogy a mérések szerint a Zaymus-féle készülék javára száraz gabonánál 1,96%, nedves gabonánál 3,24% megtakarítást állapítottak meg. Az eredeti gyári gép ugyanis száraz gabonánál 2,1% nedves gabonánál 3,57% szemvesztéssel dolgozott, míg a Zaymus-féle gabonamentőnél csak 0,14% veszteség volt megállapítható a száraz, 0,33% a nedves gabonánál.

A bemutató alkalmával megismételtük száraz gabonával a méréseket, hogy a rentabilitás kérdését megnyugtató módon tisztázassuk. Sajnos, a közbejött vihar a mérés befejezését megnehezítette úgy, hogy a másodsorú cséplés gabona tisztítását és a méréseket már csak a magtárban, az uradalmi tiszték

hajthatták végre s mert a cséplés egy része is sötétben ment már végre, ezek az eredmények sem tekintendők véglegeseknek. Eszerint a Zaymus-féle készülék 2-32% megtakarítást eredményezett az eredeti gyári géppel szemben. Ha most már e két mérés eredményeit — amelyeknek helyességét és tárgyilagosságát az uradalmi tiszték aláírásukkal igazolták — összevetjük a két év előtti debreceni hivatalos adatokkal, úgy némi támpontunk lesz a készülék rentabilitásának megítélésére is.

Ha a megtakarítást a mérési adatoknál jóval alacsonyabbra, csak 1%-ra becsülöm is, egy olyan cséplőgépénél, amely évente 3000 q-át csépel, (a bemutatót szerepelt gép évi teljesítménye kb. 4000 q), tekintve, hogy a készülék önköltsége ára 1000 pengő, az 1-1½ év alatt megtérül. A készülék tartóssága ezzel szemben sokkal nagyobb, bár pontos adatunk erre még nincs. A készülék alkalmazása tehát feltétlenül jó befektetés.

Azt hiszem, hogy minden számításnál meggyőzőbb erre nézve az a tény, hogy az uradalom, mely a készüléket nemcsak tisztjeivel, hanem mérnökeivel is megvizsgálhatta, megtartotta a bemutatott készüléket és úgy tudom, hogy még többnek a beszerzését is terveztette.

Természetes, hogy a Zaymus-féle készüléknek teljesen új, jókarban levő gépeknél kisebb jelentősége van, mint azoknál, amelyek már régebbiek és nem ritkán 6-8% szemvesztéssel csépelnek. Azt hiszem, hogy a gazdák saját érdeküket szolgálják, ha erre a készülékre figyelmet fordítanak. Itt nem csak a cséplőgéptulajdonosokra gondolok, hanem azokra is, akik béreséplővel csépeletnek és ki vannak szolgáltatva a rossz gép által okozott károknak. A géptulajdonosoknál számítás kérdése, mit tartanak előnyösebbnek, a szemvesztés elviselését, új gép vételét, vagy egy gabonamentő felszerelését.*) A béreséplő gazdák nem kötelezhetik a cséplővállalkozót arra, hogy új gépet szerezzen be, de kényszeríthetik arra, hogy megfelelő készülékkel a szemvesztésüket a legalacsonyabbra csökkentsék. Ezen a téren az állami beavatkozás nagyon nehezen képzelhető el, mert nincs megfelelő szerv, amely ellenőrizni tudná azt, hogy a béreséplők jó géppel dolgozzanak. A gazdáknak azonban adva van a mód, amellyel magukon segíthetnek.

A hivatalos becslés szerint csak buzatermésünk az idén 21.000.000 q-t tesz ki. Ha az elkerülhető cséplési veszteséget itt is kerekén 1%-ra becsüljük, az idén 210.000 q megmenthető buza ment veszendőbe, kerekén 7.000.000 pengő értékben. De tekintetbe kell venni azt is, hogy a gabonamentő készülék nemcsak a búzával csökkenti a veszteséget, hanem a többi kalászkosknál is, és hogy az elérhető megtakarítás nem 1%, hanem régi, rosszabb gépeknél 5%-ot is kitehet. Ezt a nemzeti vagyonszereskedést akkor, amikor magyar találmány, ami ennek elejét venné, nem lehet szó nélkül hagyni.

Diószeghy Ottó dr.

VEGYESEK.

A mezőgazdaság helyzete.

Folyó hó 15-én adta ki a földművelésügyi minisztérium a járási gazdasági tudósítók és gazdasági felügyelőségek jelentése alapján szerkesztett helyzetjelentését.

A jelentés szerint az utóbbi 3 hét időjárását változó hőmérséklet és igen kevés csapadék jellemezte. A nappali meleg nagy ingadozásokat mutatott. Augusztus utolsó napján és szeptember elején hűvösebb lett az idő, de nem volt tartós, amennyiben szeptember 8-tól fogva országsszerte 30 C. fok fölé emelkedett a nappali hőmérséklet. Az éjjeli lehülések a három hét folyamán normálisak voltak. Csapadék nagyon kevés volt. Szeptember 12-én a nagy forróság megszűnt, az idő hűvössé vált és országos eső esett.

*) Vagy a gép szakszerű kijavítását.

Rovatvezető.

A száraz időjárás a betakarítási munkálatokra igen kedvező volt, annál kedvezőtlenebb azonban a számtási és vetési munkálatokra. A gabonaművek cséplését befejezték, a többi gazdasági munkálatok közül a gyűjtés és hordás, tengeritörés, répaszedés, burgonyaszedés stb. folyamatban van.

A tengeri fejlődését a szárazság hátrányosan befolyásolta, a csövek sok helyen rövidiek, a szemképződés hiányos. A szemek kényszerértek. A termés úgy mennyiségre, mint minőségre gyenge. Katasztrális holdankint csak 6-9 q, összesen tehát 11.310.800 q szemes tengeritermésre van kilátás. Tavalyi termés 17-3 millió q volt. A legtöbb tengeri Zemplén vármegyében lesz, ahol 12 q-át várnak katasztrális holdankint. Leggyengébb a termés Szatmár-Bereg-Ugocea megyében, ahol a várható termés holdankint 4 q.

A burgonya a hőség és szárazság folytán viaszmaradt. A gumók fejletlenek és aprók, a korai fajtaikat szedik. Katasztrális holdankint 29-69 q, összesen 13.653.500 q burgonyatermésre van kilátás. Tavalyi 20 millió q burgonya termelt. Legjobbnak látszik a terméskilátás Zemplén vármegyében, 55-6 q-t várnak holdankint. Leggyengébb a terméskilátás Hajdu vármegyében, ahol 15-00 q-t várnak holdankint.

A cukorrépa nem fejlődhetett, gyökere azonban mégis egészséges, szedését már megkezdték. Katasztrális holdankint országos átlagban 87-67, összesen tehát 10.106.200 q termést várnak. Tavalyi 14,5 millió mázsa volt a cukorrépa-termés. Legkedvezőbb a terméskilátás Zemplén vármegyében, ahol 136-7 q termésre számítanak holdankint. Leggyengébb a termés Veszprém vármegyében, ahol 53-00 q-ra számítanak.

A takarmányrépa a tartós szárazságot szintén szenvedte, kiadós eső a termésben még némi javulást hozhatna. Minősítő becslése: 3-33.

Az őszi repevetések a szárazság miatt még sok helyen nem keltek ki. A korán vetett kikelt ugyan, de hiányosan és fejlődésben megállott.

A kerti vetemények szedése folyamatban van. A várható hozam gyenge közepes. Minősítő becslése: 3-61. A paprika csak az ontózott területeken adott kielégítő termést, egyébként a cső apró maradt és gyenge közepes termést adott. Minősítő becslése: 3-30. A vörshagyma szedése folyamatban van, úgy minőségileg, mint mennyiségileg közepes termést ad. Minősítő becslése: 2-79. A bab szedése a legtöbb helyen befejeződött és cséplése folyamatban van. Gyenge termést adott. Minősítő becslése: 3-99. Az egyes hüvelyesek szedése és cséplése a legtöbb helyen gyenge közepes eredménnyel befejeződött. Becslés: 3-65. A káposzta fejlődését a szárazság megakasztotta, a fejek aprók, de aránylag tömöttek. Kiadós eső még javulást hozhat. Becslés: 3-57.

A fomba szedése folyamatban van, minőségileg jó, mennyiségileg közepes termést adott. A köles vágását megkezdték, a szem szorult, a szár alacsony maradt. A talárlék helyenkint vágják, ritka és alacsony maradt. A citrok bugája a legtöbb helyen rövid. A kender és len nyívását befejezték, hozama közepes, minősége jó. A dohány törése, tűzése és szárítása folyamatban van. A levélzet apró, de egészséges.

A mesterséges takarmányok közül a lóhere és lucerna a szárazság miatt nem fejlődik. A magherek gyenge termést adnak. A csalamádé, búkköny és muhar szintén kis termést adnak. A rétek sarjuzásalása csak elvétve adott kielégítő termést. A legelők is csak a mélyebben fekvő helyeken adnak táplálékot.

Az őszi gyümölcsfélék szedése megkezdődött, minőségileg és mennyiségileg közepes termést adnak. Mennyiségre nézve aránylag legjobb a szilva és alma hozama.

A szőlők állapota. A rendkívüli meleg és száraz időjárás következtében a későbbben érő szőlőfajták hogyói aprók és fejletlenek. Fejér megyében a szőlővihar érzékeny károkat okozott. A szőlőmely egyes helyeken még észlelhető. A vessző beérése elég kedvezően halad

MÉSZNITROGÉN

18-20% garantált nitrogéntartalommal a legjobb és legolcsóbb nitrogénműtrágya.

Az összes művelési ágaknál, különösen kalászosoknál, kapásoknál és szőlőnél a legjobban kifizetődik. Őszi kalászosok alá a vetés előtt alaptrágyaként kiszórva a 2000 holdon aluli gazdaságok rendeléseit a kedvezményes állami akció keretében bonyolítjuk le.

Gyártja: „NITROGÉN” Műtrágya és Vegyipar Részvénytársaság

Telefon: Aut. 324-19, 325-20

Budapest, V. kerület, József-tér 1. szám.

Sürgőnyoim: Nitrogén

Szállít legelőnyösebben a Káli-szindikátus eredeti árjegyzése szerint 40-42% os

KÁLISÓT,

mely a terméshozamot fokozza, a minőséget javítja. A kálisó alkalmazása nagyfontosságú, mert teljes eredményt csakis teljes trágyázással

érhetünk el. Továbbá Thomasfalakat, Rhenánia-foszfátot, szuperfoszfátot, kén-savas ammóniákat, chilicéltromot és trágyameszet.

INGYENES MÜTRÁGYÁZÁSI TANÁCSADÓHELY!

Ezidőszerezt közepes termés várható. A csemegeszőlő kilogrammonkénti ára 40-80 fillér. A bor ára Maligand-fokonként és minőség szerint 3-5-7 fillér között váltakozik, ami literenként 35 filléres—1 pengős árak felel meg. A borkereslet lanyha, a kínálat némileg élenkült.

Grabner Emil előléptetése. A kormányzó a földművelésügyi miniszter előterjesztésére Grabner Emil magyar királyi gazdasági főtanácsos, kísérletügyi igazgatót és a „Köztelek” növény-nemesítő rovatának kiváló vezetőjét az V. fizetési osztályba kísérletügyi főigazgatóvá nevezte ki. Grabner Emil egész életét fáradságtalan szorgalommal és fiatalos lelkesedéssel a mezőgazdaság fejlesztése és a növény-nemesítés szolgálatában töltötte. Munkássága az egész országban általánosan ismert és a gazdatiszadalom mindig méltányolta az általa elért eredményeket. A gazdaközönség körében, valamint Grabner Emil nagyszámú tisztelőinek és barátainak táborában bizonyára osztatlan örömet keltett ez a jól megérdemelt kitüntető előléptetés; a magunk részéről pedig örömmel és melegen üdvözöljük Grabner Emil és szívből óhajtjuk, hogy még hosszú időn át friss erőben és az eddigi lelkesedéssel szolgálja hazánk növény-nemesítésének szép ügyét, amelyért immár hosszú évtizedeken át olyan hathatós eredménnyel dolgozott.

Előléptetések a földművelésügyi minisztériumban. A kormányzó a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére *Szilvassy Kornél dr., Bartmann Miklós, Nagy Iván dr., Tellmann Károly dr., Balócsi Ferenc dr., Ujhelyi Andor dr.* miniszteri tanácsosi címmel felruházott miniszteri osztálytanácsosoknak a miniszteri tanácsosi jellegű, *Herkély Tibor dr.* miniszteri titkári címmel felruházott miniszteri segédtitkárnak pedig a miniszteri titkári jellegű adományozta.

Kinevezések. A kormányzó a földművelésügyi miniszter előterjesztésére a mezőgazdasági tudományos és kísérletügyi intézmények tudományos tisztviselőinek létszámában *Treitz Péter* magyar királyi gazdasági főtanácsos, főbányatanácsosi címmel és jelleggel felruházott főgeológust igazgatóvá az V. fizetési osztályba, *Timkó Imre* főbányatanácsosi címmel és jelleggel felruházott I. osztályú főgeológust jelenlegi fizetési osztályában való meghagyása mellett aligazgatóvá, továbbá *Schenk Jakab* kísérletügyi igazgatót címmel és jelleggel felruházott titkári kísérletügyi igazgatót a VI. fizetési osztályba, *László Gábor dr. II.* osztályú főgeológust I. osztályú főgeológussá a VI. fizetési osztályba, *Szalay László dr.* aligazgatót címmel felruházott II. osztályú főmeteorológust aligazgatót a VI. fizetési osztályba és *Neubauer Aladár dr. II.* osztályú főmeteorológust I. osztályú főmeteorológussá a VI. fizetési osztályba kinevezte.

Esküvő. *Csajka Endre* sárospataki nagybirtokos, m. kir. kormányfőtanácsos és felesége, született Ligety Anna leánya *Márta és Oelschläger Lajos* építésmérnök f. év szeptember 18-án tartották esküvőjüket a sátorhajóhelyi ág. ev. templomban.

Halálozás. geresi *Balogh Vilmosné*, nagysitkei Kiss Maria, geresi *Balogh Vilmos* földm. min. titkár felesége folyó hó 13-án Budapesten elhunyt. Temetése nagy részvét mellett folyó hó 15-én volt a farkasréti temetőben.

Hordáth Miklós urad. jószágigazgató folyó hó 14-én, 62 éves korában Budapesten elhunyt.

Értekezlet az állathizlalás állami támogatása tárgyában. A pénzügyminisztériumban *Bud János* közgazdasági miniszter elnöke alatt szeptember hó 13-án megbeszélés volt az állathizlalás támogatása ügyében. Az értekezleten *Wekerle Sándor* pénzügyminiszter, *Szabóky Alajos* pénzügyi államtitkár, a földművelésügyi miniszter képviseletében *Prónay György* báró államtitkár, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület képviseletében *Konkoly Thege Sándor* dr. főtitkár, az Országos Mezőgazdasági Kamara részéről *Kóds Mihály* nyugalmazott államtitkár, igazgató és *Marschall Ferenc* igazgatóhelyettes vettek részt. Ezenkívül a földművelésügyi és pénzügyminisztérium szakreferensei voltak jelen az értekezleten.

Az értekezlet konkrét formában foglalkozott az állathizlalás és állathizlalási hitel kérdésével és ezzel kapcsolatosan a kikészítési eljárással. A kikészítési eljárásra vonatkozó rendelet időközben már meg is jelent, míg az állathizlalási hitel kereteire és lebonyolítására nézve *Prónay György* báró államtitkár vezetésével további tárgyalások folynak. Mihelyt ezekre nézve konkrét döntés történik, a lapunk hasábjain azonnal beszámolunk. Annyit azonban előre jelezhetünk, hogy a hitel nyújtásában az OMGENEK semmi szerepe nem lesz, ezért céltalan az egyesülethez a hiteltre irányuló kérvényeket beküldeni. Emiatt a lebonyolítással majd megbízandó szervekhez kell közvetlenül fordulni.

Gyakorok felvétele a tápiószelvi alapítványi tanácsadóba. Az OMGE kezelésében levő Szelényi-féle tápiószelvi alapítványi tanácsadóban betöltésre kerül egy, esetleg két gyakoronoki hely. Azok a közgazdasági egyetem mezőgazdasági szakosztályát vagy gazdasági akadémiát végzett ifjak, akik magukat a gyakorlati gazdálkodás terén rendszeresen továbbképezni és különösen akik egy korszerű irányban vezetett középirtok helyes üzemrendszerét megismerni akarják, adják be pályázatukat a gyakoronoki állásra az OMGE igazgatóságához (Budapest, IX., Köztelek-utca 8.). Az állást október hó folyamán el kellene foglalni és lehetőleg legalább fél évet a tanácsadóban tölteni. A gyakoronok minden tekintetben rendes szolgálatot tartozik teljesíteni. Lakásáról a gazdaság gondoskodik, de élelmezésének költségeit meg kell térítenie.

Német szaklap cikke a magyar szarvasmarhatenyésztésről. A Deutsche Landwirtschaftliche Presse egyik számában *Wellmann Oszkár* dr. állatorvosi főiskolai tanár, lapunk kiváló rovatvezetője igen értékes közlemény keretében ismertette a magyar szarvasmarhatenyésztés törzskönyvelési és bírálati rendszerét, valamint az elit-törzskönyv és a tejtermelésellenőrzés intézményét, továbbá az elért kiváló termelési eredményeket. Ez a nagy hozzájárulással összeállított közlemény, amelyben *Wellmann Oszkár* dr. a külföldi tenyésztőkörök figyelmét kívánta a magas színvonalon álló magyar szarvasmarhatenyésztésre és annak kiváló eredményeire felhívni, értesüléseink szerint nagy érdeklődéssel és tetszéssel találkozott. A közlemény érdekességét növelik a bírálati rendszer és a rekord teljesítési eredmények ismertetésével kapcsolatban közölt fényképek. A Magyarországon használt bírálati és törzskönyvelési rendszert *Wellmann Oszkár* dr. a londoni tejgazdasági világtalálkozásra is ismertetette, ahol a szép előadás iránt szintén meleg érdeklődés nyilvánult meg. *Wellmann Oszkár* dr.-nak a magyar állattenyésztés külföldi propagandája terén kifejtett értékes munkásságáért ezen a helyen is teljes elismeréssel emlékezünk meg.

Mezőgazdasági munkaverseny Bareson. A múlt évben Bareson a Széchenyi Nemzettség versenyeivel kapcsolatban megtartott mezőgazdasági munkaversenyek országsszerte nagy érdeklődést keltettek. Erre való tekintettel a *Széchenyi Frigyes gróf és Bareson Ákos* vezetése alatt álló rendezőbizottság a mezőgazdasági munkaversenyt a barsi járás területére megismétli. A versenyen szereplő számok a következők: négyes ökörfogat hajtási verseny, szántási verseny, rakodóverseny, befogási verseny, kézierőverseny, (burgonyakiszedés, tengeritörés), pásztor- és vadászkutyák bemutató versenye.

A **európai emelése (Csehszlovákiában).** A csehszlovák nyerscukorgyárak és finomítók közös végrehajtóbizottsága f. évi szeptember hó 3-i gyűlésén a belföldi fogyasztási kontingens 8%-át feloldotta és a 100 kg-kinti árat 516 cK-ról 576 cK-ra emelte fel úgy, hogy a 14 cK szállítási felárral a fogyasztási ár 590 cK. A 60 cK-s áremelésből 32 cK a repára jut és 28 cK a gyáré. Amennyiben az 576 cK-s árnál 20%-ot kitevő fogyasztási és forgalmi adót a közel jövőben csökkenteni fogják, az érdekeltség kilitásba helyezte az árak megfelelő mérséklését.

A **bolgár kormány új szerződést kötött a „bacon” kivitelére.** Hirt adunk már arról, hogy a „Bulgarian Development Company Ltd.” angol társaság a bolgár kormánnyal még az 1926.

évben szerződést kötött, amelynek értelmében az 20 évre kizárólagos jogot nyert a bulgáriai „bacon” kivitelére. Mivel ennek a szerződésnek a végrehajtása pénzügyi okok miatt nehézségbe ütközött, a bolgár kormány egy másik angol pénzcsoporttal bocsátkozott tárgyalásba és ugyanezt a szerződést átruházta az „Anglo-Bulgarian Corporation Ltd.”-re. Az új szerződés értelmében az előírt építkezéseket legkésőbb 1928 november 15-én meg kell kezdeni, ellenkező esetben a magas óvadék a bolgár államra száll át.

A **keszthelyi m. kir. gazdasági akadémián később lesz a beiratkozás.** A keszthelyi gazdasági akadémia igazgatósága közli, hogy az akadémia épületén folyó bővítő munkálatok miatt a beiratkozások mind a három évfolyammal október 18-án és 19-én lesznek. Az előadások, az utó- és javító kollekviumok és vizsgák október 22-én kezdődnek.

Mezőgazdasági munkáskínálat és kereslet. A m. kir. földművelésügyi minisztérium fennhatósága alatt álló Országos Gazdasági Munkaközvetítő Iroda (Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11. sz., II. em. 207.) legutóbbi jelentése szerint foglalkozást keresnek munkáscsapatok: *Treitz Jenő* hatóságilag igazoltan megbízható munkavállaló 80-100 munkással őszi munkára, bér megegyezés szerint, Vas vm., Rábadévidék. *Takács János* hatóságilag igazoltan megbízható munkavállaló 50-60 munkással repa-, burgonyaszedéshez élelmezés mellett, havlyér vagy szakmánybér mellett, megegyezés szerint, Mezőkövesd, I. k., 234. sz. *Tóth János* hatóságilag igazoltan megbízható munkavállaló 30 társával kubikmunkára napi 6 pengő vagy köbméterenként 80 fillértől, Pest vm., Boidog. *Tóth Márton* hatóságilag igazoltan megbízható munkavállaló 45 munkással őszi betakarításhoz, megegyezés szerint, Pest vm., Gyomrő, Pázmán-utca 24. *Urban István* hatóságilag igazoltan megbízható munkavállaló szükség szerinti munkással tengeri-, burgonya-, cukorrépa- és takarmányrépa-szedéshez szakmány- vagy hónaposbér megegyezés mellett, Pest vm., Tápiószel. *Tunri Péter* hatóságilag igazoltan megbízható munkavállaló 20 társával őszi munkák végzésére, bér megegyezés szerint, Bácsmonostor, Uj-sor 555. hsz. Kubikos férfimunkás 150, mezőgazdasági férfimunkás 400, mezőgazdasági nőmunkás 200 és 10 munkavállalkozó, bármely őszi munkára, Békéscsaba. *Városi hatóság* munkaközvetítő. őszi betakarításhoz 100 munkás Gyöngyöshalász. *Községi hatóság* munkaközvetítő. őszi gazdasági vagy erdei munkára 100 munkás, Heves vm., Parád. *Községi hatóság* munkaközvetítő. *Kiss József* hatóságilag igazoltan megbízható munkavállaló 100 munkással cukorrépa-szedést 100 négyzetölenként 8 kg húzárt és élelmezésért, Csanád vm., Magyarbányhegyes, Rákóczi-ut 62. — Munkáscsapatokat keresnek: *Braun bérgazdasága* Fejér vm., Bicske, 160 hold cukorrépaszedéshez és 150 hold tengeri töréshez 75 férfi-, 25 nőmunkást október 1-re. Élelmezés mellett repaszedésért 32 pengőt, tengeritörésért 12 pengőt fizet kat. holdankint. *Veszprémi László*, Budapest, III., Zöldmáli-ut 83. sz., gyümölcsösbe fogódróléshez 3 munkást. A munkaközvetítés útján. Kérjük azoknak a gazdaságoknak a vezetőit, akik hirdásunk nyomán alkalmaztak munkásokat, hogy ezt a körülményt fenti hivatallal közölni sziveskedjenek. (Szerk.)

Ha jó zsákok, ponyvát, manilát, raffiát, szőlőkötőző fonalat, lótakarót óhajt vásárolni, kérjen ajánlatot a 48 év óta legmegbízhatóbbnak elismert *Fischer J. R.-T. zskák-és ponyvagyártól*, Budapest, V., Nádor-u 31/33. *Ponyvakölcsönzés.*

NYILTÉR.

(E rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Ha terményeit és gypjűját belföldön, külföldön legdrágábban eladni
Ha műtrágyát, erőtakarmányt, vetőmagot jó minőségben és olcsón beszerezni
Ha amortizációs kölcsönt legelőnyösebben felvenni óhajt, forduljon bizalommal
FLEISCHL SAMU
 gabona- és gypjubizományi céghez,
 Budapest, V., Nádor-utca 28. sz.
 Telefon: Automata 114-47, 114-48, 114-49

Keresek birtokbérletet 300-500 holdig,
 lehetőleg Dunántulon. Ajánlatokat „Okleveles mezőgazda” jellegűvel **Rudolf Mosse, Budapest, IV., Váci-utca 18.** továbbít. 2037

MÉSZ elszórására holdankint 6000 kg-ig az egyetlen alkalmas gép a lánc nélküli „COLUMBUS”
 mely minden egyéb műtrágyát is, nyolcvanfélé, egyszerűen szabályozható mennyiségben, abszolút pontossággal egyenletesen szór.
 Raktárról azonnal szállítják!
Braun és Ürményi, Budapest, V., Báthory-utca 7.
 Honvéd-utca sarok. 1651 Telefon: Aut. 241-34

Sziveskedjék meggyőződni arról,
 hogy milyen magas árakat fizetünk mindennemű magvakért. Kérünk lehetőleg mintázott ajánlatot **biborhere, szöszösbükköny, ösziborsó, repce, köles stb.**
Fekete Testvérek Vetőmagnyakkereskedése (Schwartz Testvérek)
 Alapítva: 1870. Sűrgönycim: „Gebrüder”
 Iroda: Budapest, V., Sas-utca 1. — Vetőmagtisztítótelep: Budapest, IX., Soroksári-ut 44. sz. (Királymalom)
 Levélcím: Bpest 4., 196. Telefonok: 110-99, 148-01, 240-84

A Magyar Földhitelintézet

Budapest, V., Bálvány-utca 7. szám

Engedélyez jelzálogkölcsönöket kizárólag földbirtokra, jelenleg 35 éves törlesztésre. A legkisebb felvehető kölcsön 400 dollár (mintegy 2.200 pengő). Részletes értesítőt kívánatra postán küld az intézet.

Jelzálogkölcsönök | Folyószámlák | Parcellázások | Mindennemű pénzügyi tranzakciók | **Schwarz Gusztáv banküzlet** | BUDAPEST, IV., Kossuth Lajos-utca 3. sz. | Telefon: Automata 868-62 | Sürgőseim: SCHWARZGUSZT BUDAPEST. 8222

Ön sok pénzt takarít meg

hogya a

Hatvani Asbestfedőpalagya RT.-t

ajánlattevőre felhívja. A hivatalos vizsgálat a „HATVANI” asbestulát hő- és fagyállónak és víz-zárónak nyilvánította.

Tetőfedések a legmesszebbmenő szavatosság mellett törlelnek! 2053

Több száz elismerőlevél a legelőkelőbb helyekről!

Kedvező fizetési feltételek!

Táviratcim: Palagya, Hatvan. Telefon: Hatvan 84

Tej+2 C⁰-ra

hűtendő, ha annak jó értékesítését

biztosítani kívánjuk. Tej-hűtés és egyéb élelmiszerhűtés az automata, dán

SABROE-kompresszorral megbízható, egyszerű, olcsó. Tízezer hűtőgép, köztük a legelső magyar mintagazdaságokban és tejlételekben — hirdeti a SABROE-gyártmány felnyitását.

Surány Viktor

okl. gépészmérnök 8295

tejgazdasági és hűtőgépgyári üzeme

Budapest, VIII., Balassa-utca II. szám

TÖZSDE ÉS KERESKEDELEM.

Amikor a gazda a tőzsdebírósg illetékességét köti ki. A tőzsdebírósg szerint, ha a termelő az előre eladott saját termésű cukorrépa- vagy más gabonát a rossz termés miatt nem szállítja, kártérítéssel tartozik.

Sok szó esett már a közgazdasági életben arról, hogy a tőzsdebírósg nehezkese és csak késedelemmel végzi munkáját. Kommentár nélkül közöljük a tőzsdebírósg egyik igen különös elvi jelentőségű ítéletét, amelyben az egyik szereplő, természetesen az alperes, gazda volt.

Jellemzőül a tényállás közlése előtt nyilvánosságra hozzuk, hogy a per tárgya 1910-ben történt üzletkötésből kifolyólag keletkezett 1911, 1912, 1913 évi szállításokkal kapcsolatos és a tőzsdebírósg nemrégiben hozta meg döntő ítéletét, vagyis több mint tizenöt esztendővel a kereset beadása után...

A nem vitás tényállás szerint 1910 február 6-án alperes eladott felperesnek 1911., 1912. és 1913. év tavaszán leendő szállításra évenként 100 bál répa- magot „Original Gustav Jaensch frühereifend” megjelöléssel, métermázsánként 54 márká vételáron.

1911 szeptember 13-án felperes közölte alperessel, hogy az 1912 tavaszán leszállításra kerülő 100 bál répa- magot át fogja venni. Az alperes 1911 szeptember 30-án azt válaszolta, hogy a terméskilátások rosszak és emiatt körülbelül csak 40 zsák répa- magot tud szállítani. Október 4-i levelében felperes ragaszkodott az egész eladott mennyiség szállításához, közölve alperessel, hogy hajlandó hasonló minőségű más árut is elfogadni. Alperes megmaradt korábbi álláspontja mellett, erre 1911 december 5-én felperes azt írta alperesnek, hogy amennyiben december 20-ig nem jelenti ki, hogy az egész árut leszállítja, perelni fogja.

Az alperes tényleg csak 40 bál répa- magot szállított. Ezért a felperes az 1912. évi február havi piaci árak alapján 8604 K 60 fillér kártérítést igényelt alperestől.

Az 1927. évi július hó 12. napján megtartott tárgyaláson a korona időközti romlása miatt felperes valorizációt kért. Az alperes a kereset elutasítását kérte. Védekezésének lényege az volt, hogy egyedi árut adott el felperesnek, 1911-ben a termesztési viszonyok folytán nem volt elegendő magterme, emiatt termését felosztotta összes vevői között és így jutott az egyes vevőkre, így felperesre is az eredeti köteleseknek megfelelő 40 százalék. Állította, hogy rossz termés esetén az ilyen felosztás kereskedelmi szokás. Állításait tanúkkal és szakértőkkel kívánta bizonyítani. Szágitta a kereseti követelés összegszerű helyességét és állította, hogy felperes már 1911. év őszén tartozott magát fedezni.

A bíróság megállapította, hogy a szerződésben foglalt kitételek folytán, amely szerint alperes felperesnek „Original Gustav Jaensch frühereifend” cukorrépa- magot adott el, saját termésű, egyedi áru szállítására vállalkozott.

Jogszabály, hogy egyedi áru eladása esetén, amíg az eladó a saját termését tartozik szállítani, ha kellő mennyiségű termése nem volt, szállítási kötelezettsége, valamint a szállítás meg nem történte miatt a kártérítés kötelezettsége alól mentesül. Ebből a szabályból következik az, hogy a vevőt nem illet meg az a jog, hogy az eladótól a meg nem termelt áru helyett hasonló más áru szállítását igényelje. Az áru egyedi volta folytán alperes a szerződésben körülírt árunak megfelelő hasonló más árut nehezen is szerezhette volna és más áru felajánlása esetén annak a veszélynek volt kitéve, hogy felperes azt visszautasítja.

A bíróság előtt fekvő esetben azonban lehetetlen az ímént ismertetett jogszabályi merev alkalmazása. Saját termésnek több esztendőre való előre eladása esetén a felek szándéka az, hogy a vevő a kikötött mennyiségben és minőségben megfelelő áru-

val minden körülmények között elláttassék. Felperesnek célja az volt, hogy gyárüzeme a szerződésben megállapított három esztendőre a cukorrépa- vetőmagot feltétlenül megkapja, a szerződés leglényegesebb kikötése ezek szerint a vetőmagkészlet biztosítása és emellett az előre meghatározott vételár les- ügyezése csak másodrangú jelentőséggel bír. Ezt a körülményt a répa- magtermesztő alperesnek is tudnia kellett és különösen figyelembe kellett vennie azt, hogy cukorgyárral létesíti a szerződést.

Ennek a következménye az, hogy alperesnek gondolkodnia kellett arról, hogy szerződéses kötelezettségének minden körülmények között megfeleljen. Kötelessége volt tehát annyit termelni, hogy még a legrosszabb termés esetén is kielégítse vevője igényét, vagy pedig tartózkodnia kellett volna termésének több vevő részére előre való eladásától.

A teljesítés elmaradásának következményei alól alperes csak akkor mentesülhetne, ha valamely esztendőben egyáltalában nem terem répa- magja. Ez azonban a kérdéses 1911. évben nem következett be, mert saját eladása szerint is a vártnál nagyobb mennyiségű 40%-a termelt.

Habár tehát alperes felperesnek valójában egyedi árut adott el és bár a bíróság a perben szolgáltatott adatok alapján azt állapította meg tényként, hogy 1911. évben rossz volt a termés, a kellő gondosságot be nem tartó alperes a felperesnek mégis kártérítéssel tartozik.

Mint hogy azonban az előrebocsátottak értelmében a felperes kárkövetelése megállapítható volt és felperest bizonyos kártérítési összeg megilletti, a bíróság az 1911. évi I. t.-c. 271. §-ának felhívásával felperes kárát minden körülmény figyelembevételével legjobb belátása szerint állapította meg.

Mi újság Kanadában?

Az egész világ gabonapiacait irányító Kanadában, amely elsősorban szalma meg a buzaárakat Brailától Párisig és Milánótól Rotterdamig, ottacsi jelentés szerint az idei gabona- termés helyzetéről a következő hivatalos jelentést adták ki:

A gabonakampany lefolyása, különösen Nyugatkanadában rendkívül kedvezően alakult. Ennek ellenére, hogy a beérés kissé elkészt, a nyár folyamán kedvezően alakult a helyzet.

Saskatchewan és Alberta (Kanada Dunántúljának és Bácskájának felel meg) számos helyen augusztusban fagy volt, amely nagy kárt okozott, pontos adatok azonban csak a cseplés után kerülhetnek nyilvánosságra. Az aratási időjárás általában jó, munkaerő igen nagy mennyiségben áll rendelkezésre. Az igen jónak ígérkező buza-termesen kívül árpa- ban rekordtermés várható. A zabtermés eredménye hasonlóképpen jobban sikerült, mint az elmúlt években.

Kanada két legjelentősebb vidékének Manitóba és Saskatchewan idei gabona- és lentermés-eredményét millió bushel-ekben a következőkre becsülik:

Megnevezés	Manitóba	Saskatchewan
Buza	56.3 (30.7)	300.6 (212.8)
Zab	55.7 (26.7)	153.4 (142.5)
Árpa	53.5 (36.7)	49.5 (27.1)
Rozs	2.4 (2.2)	9.1 (7.9)
Lenmag	0.9 (1.2)	3.1 (3.4)

A zárójelben lévő számok az elmúlt termésév eredményét mutatják. Az átlagos termés-eredmény acre-önként bushelben a következők:

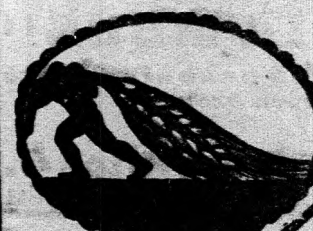
Megnevezés	1928	1927
Buza	20.4	17.8
Zab	37.9	30.1
Árpa	28.0	27.4
Rozs	23.5	16.1
Lenmag	10.8	8.1

Az atlanti vidékeken kedvező volt az időjárás, csak a déli részeken jelentettek sok csapadékot.

Ontarióban az árpatermés elsőrangban sikerült, az aratási munkálatok azonban ugyancsak rendkívül akadályozták a nagy esőzésnek. A kenyérmagvak aratása befejezést nyert, az eredmények a délen fekvő területeken várakozáson alól maradtak.

VETŐMAGNEMESÍTŐ ÉS ÉRTÉKESÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, V., Gróf Tisza István-utca 2., félemelet
Telefon: Aut. 822-36 Vezérigazgató: SZÉKÁCS ELEMÉR Táviratcim: Nemesmag

Eredeti nemesített Székács-féle buza

” ” ” ” Őszi árpa

” ” Fleischmann-féle rozs

vetőmagvak szállítását a közeljövőben megkezdjük. Minden talaj- és klimatikus viszonyok közé megfelelő típusok felett rendelkezünk és kérjük a gazdaközönséget, hogy a legmegfelelőbbek biztosíthatása céljából vetőmagelőjegyzésüket nálunk mielőbb eszközölje. Megbízhatatlan utántermések vásárlásától óvakodjunk!

Szállítási feltételeinket ismertető őszi képes prospektusunkat kívánatra bérmentve azonnal küldjük!

ellátassék. Fel-
üzeme a szerző-
re a cukorrépa-
szerződés leg-
vetőmagkészet
határozott vételár
tősséggel bír. Ezt
alperesnek is
be kellett vennie
erződést.
alperesnek gondos-
kötelezettségnek
Kötelessége volt
egrosszabb termés-
nagy pedig tartós-
név részére előre

Manitóbában az aratás előrehaladott állapotban van, a
eséplés azonban számos vidéken az esős időjárás követ-
keztében késik.
Saskatchewanban az aratási munkálatok szeptember elejé-
vel teljében vannak és a búzatermés 65%-a learatott.

Termény- és takarmányfélék.

Gabona- és terménytőzsde. (A Budapesti Áru- és Érték-
tőzsde híradásos árjegyzése.) 1928 szeptember 17. Árak 100
kg-kint budapesti paritásban. Készárúnyit: buza, 77 kg-os
tiszavideki 25'85-26'05, felsőtiszavideki 25'80-26'00, feje-
rnyei 25'70-25'90, egyéb dunántúli 25'70-25'90, pesti-
vidéki 25'75-25'95, bácskai 25'70-25'90, buza, 79 kg-os
tiszavideki 26'30-26'50, felsőtiszavideki 26'25-26'45, feje-
rnyei 26'15-26'35, egyéb dunántúli 26'15-26'35, pesti-
vidéki 26'20-26'40, bácskai 26'15-26'35, rozs, pestvidéki
24'90-24'80, más származású 24'60-24'80, takarmányárpa,
l. r. 26'50-26'75, középmínőségű 26'25-26'50, sörárpa,
felsőmagyarországi 28'50-29'50, egyéb származású 27'50-
28'50, zab, l. r. 26'00-26'50, középmínőségű 25'25-25'50,
tengeri tiszántúli állomásokról —, egyéb állomásokról
31'—31'30, káposztarepce 45'50-46'—, buzakorpa 20'50-
20'75 P. Határidőzset záróárfolyamok: buza, októberre
28'04-28'06, márciusra 28'52-28'54, májusra 29'22-29'24,
rozs októberre 25'34-25'38, márciusra 27'70-27'72, ten-
geri, májusra 28'54-28'58 P.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának
jelentése.) 1928 szeptember 17-én, a budapesti gabonaosztá-
sán kissé jobb kereslet és mérsékeltbb kínálat következtében
a kenyérmagvak irányzata javult és a buza ára 15, a rozs
ára pedig 25 fillérrel emelkedett. A takarmánytermékek
piacán változatlan irányzat mellett mérsékelt forgalom volt.
A határidőzseti piacon változó irányzat mellett vég-
eredményben magasabb árak jutottak érvényre és egy a
buza mint a rozs drágult. A tengeri ára szintén emelkedett.

Liszt- és őrlémenyiac. Budapest, 1928 szeptember 17.
Budapesti lisztárak, prompt: dara 43'—, duplanullás 42'—,
0-as 41'50, 1-es 40'50, 2-es 39'50, 4-es 37'50, 5-ös 35'50,
6-os 30'50, 7-es 28'50, 8-as 26'— pengő; vidéki lisztárak:
duplanullás 39'—, 0-as 38'50, 2-es 37'—, 4-es 35'—, 6-os 29'—,
8-as 26'— pengő mértékáránként.

Burgonya. (A Mezőgazdasági Termékek Egyesült Szövet-
kezetének jelentése.) 1928 szeptember 18. A felhozatal a
budapesti vásárcsarnokba 18 vagon volt. Árak vagontétel-
ben q-kint: őszi rózsaburgonya 12'—12'50, nyári rózsabur-
gonya 14'—15'—, Krüger 9'—, Ella 10'25-10'75 P.

Budapesti takarmányvásár. (Budapest székesfővárosi vásár-
igazgatóságának jelentése.) 1928 szeptember 14. Árak méter-
mértékáránként: réti széná l. r. 6'15-18'—, réti
széná II. r. 6'10-14'50, réti széná III. r. csoma-
golásra 7'—9'—, muharzséna 15'—18'50, lucernaszéna
20'—, lucerna- és szénakeverék 19'—, lucerna és búk-
kőnykeverék 19'—, alomszalma l. r. 3'30-4'50, zsupp-
szalma 5'50-6'— pengő.

Külföldi terménytőzsde. Ujvidék, 1928 szeptember 17.
Az irányzat nyugodt. Jegyzések: 100 kg-kint egyéb meg-
jelölés hiján prompt feladóállomásról: zab bácskai 22'50-
22'70, szeremégi 225-230, szlavoniai 227'50-232'50, rozs
bácskai 72 kg-os 240-245 dinár. (1 dinár = 0'10 P.) A
többi árúcsk változatlan. A forgalom búzában 65, árpaiban
1, zabban 12, tengeriben 7 és lisztben 9 1/2 vagon volt. —
Pozsony, szeptember 17. A tőzsde látogatottsága esekély
volt s az irányzat nyugodt maradt. Nagyobb árreltolódások
a piac egyik területén sem mutatkoztak. Jegyzések: 100 kg-kint
egyéb megjelölés hiján prompt feladóállomásról: prompt La Plata
tengeri tranzit Trieszt 148-149, szeptemberi szállításra 148-
149, pozsonyi uszályból szeptemberre 156-157, febráb-
370-390, rózsá- és sárgaburgonya 64-70, rozsliszt 265-270,
2-es fogású magyar buzaliszt 230-240, 00-as 230-235,
buzakorpa szeptember-decemberi szállításra 122-123, po-
zsonyi 122-123, tranzit Szob 120-122 cK. (1 cseh korona
9'17 fillér). Az összes lisztárak 7 1/2-os kivételével öt cseh
fillérrel drágultak. A többi cikk ára változatlan maradt. —
Wien, szeptember 17. Az irányzat a budapesti jegyzésekkel
összhangban tartott. Buza iránt esekély volt a kereslet,
magyar buza 78-79 kg-os 32 schilling, magyar tiszavideki
82-83 kg-os buza 35 1/2 schilling ab állomás. Magyar rozs
31'50, pestvidéki 31'75 schilling ab állomás, (1 schilling =
0'81 P.) Tengeri és zab változatlan. A hivatalos jegyzések
ugyszintén változatlanok. — Chicago, szeptember 17. A buza-
piacon a szilárd liverpooli árjelentések nyitáskor határozott
szilárdtságot idéztek elő, később a délnyugati cégek fokozódó
árukínálata ismét visszaszorította az árnívót. Zárlatok átlag 5/8
centtel alacsonyabb árak voltak érvényben, mint szombaton.
A tengeriaránban hasonlóarányú árlemorzsolódások voltak.
Zárlati árfolyamok: (Zárójelben a legutóbbi záróárfolyamok.)
Buza szeptemberre 109 1/8 (109 3/8), decemberre 113 3/8 (114 1/4),
márciusra 118 3/4 (118 3/4). Tengeri szeptemberre 102 1/8 (103 3/8),
decemberre 76 1/4 (77 1/8), márciusra 78 3/8 (79 1/8). Zab szeptem-
berre 41 1/8 (41 1/8), decemberre 41 1/8 (41 1/8), márciusra
43 1/8 (43 1/8). Rózsa szeptemberre 95 1/4 (94 1/4), decemberre
95 1/2 (94 1/8), márciusra 99 (97 1/8). (1 dollár = 5'71 P.)
Buenos Ayres, szeptember 17. (Terménytőzsde.) Buza októ-
berre 9'38, februárra 10'15, tengeri októberre 8'01, novem-

berre 8'04, zab szeptemberre 9'35 peso (1 peso = 2'45 P.) —
Liverpool, szeptember 17. (Terménytőzsdezárlat.) Buza októ-
berre 8'8 1/8, decemberre 8'11, márciusra 9'1. Az irányzati tartott.
La Plata tengeri július-augusztusra 35, augusztus-szeptem-
berre 35, szeptember-októberre 35 schilling. (1 schilling = 1'40 P.)
— Hamburg, szeptember 17. (Terménytőzsde.) A piac irány-
zata tartott volt, miután áru csak kisebb mennyiségben ke-
rült a piacokra. Külföldi sörárpa szilárdabban tendált, tengeri
irányzata egy árnyalattal nyugodtabb, zab ára változatlan.
Jegyzések tonnánként: buza frankó Hamburg 220-212, ab
Mecklenburg-Holstein 212-214, rozs frankó Hamburg 220-
224, ab Mecklenburg-Holstein 210-214, takarmányárpa bel-
földi feladóállomásról 196-200, sörárpa 226-246, dunai
168-170, kanadai 174-176, zab frankó Hamburg 200-204,
ab Mecklenburg-Holstein 190-194, tengeri származásának
megjelölése nélkül elvételül frankó Hamburg 168-169
márka. (1 márká = 1'36 P.) Külföldi gabona árjegyzései:
la Manitoba buza loko 13'35, Ha szeptemberre 12'25, Illa dno.
11'65, Rosafé loko 11'40, Barusso szeptember közepére
esedékes 12, Hardwinter szeptember-októberre 12, dunai és
délországi árpa loko 9'50, Western rozs esedékes 11'25, La
Plata tengeri szeptemberre 9'80, Mixed Ha zab novemberre
9'95 hfl. (1 hollandi forint = 2'30 P.)

Állatok és állati termékek.

Budapesti vágómarhavásár. (Budapest székesfővárosi vásár-
igazgatóságának jelentése.) 1928 szeptember 17. Felhajtott bika
l. r. 8, II. r. 41, III. r. 18, 5kör l. r. 30, II. r. 67, III. r. 14,
tehén l. r. 19, II. r. 79, III. r. 22, összesen 298 és 1 rugott.
A vásár irányzata lanyha volt, az árak az összes minőségűeknél
változatlanok maradtak. Eladatlannul visszamaradt 31 darab.
Árjegyzés előnyban: bika, tarka l. r. —'98-1'06, kivételesen
1'14, II. r. —'88-—'96, III. r. —'72-—'86, 5kör, magyar l. r.
1'05-—, II. r. —'78-—'94, III. r. —'50-—'76, 5kör, tarka l. r.
1'—1'20, kivételesen 1'24, II. r. —'82-—'98, III. r. —'64-
—'80, tehén, magyar II. r. —'68, tehén, tarka l. r. —'94-
1'06, kivételesen 1'12, II. r. —'72-—'92, III. r. —'48-—'70,
növendék (éves) —'64-1'04, kicsontozni való —'34-—'52,
rugott borjú —'50-—'92 P kg-kint.

Budapesti szurómárvásár. (Budapest székesfővárosi vásár-
igazgatóságának jelentése.) 1928 szeptember 14. Felhajtás 413
darab élő beföldi szopós borjú. A vásár irányzata élénk
volt, az árak 4 fillérrel emelkedtek. Jegyzett árak: 16
borjúk: Beföldi szopós l. r. 1'36-1'50, kivételesen 1'54,
II. r. 1'16-1'30 P kg-kint.

Budapesti sertésvásár. (Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
sertéstelepének jelentése.) 1928 szeptember 18. A hétfői
ferencvárosi nyit és zárt vásárra a felhajtás 3413 darab volt,
ebből angol 785 darab, eladatlannul visszamaradt 787 darab
ebből angol 126 darab volt. Nyitáskor kellemes a fajszer-
ségi ellanyhuló és jobbára változatlan irányzat mellett
a következő árakat jegyezték: Prima urasági: 1'90-1'94,
prima szedett 1'88-1'92, közép 1'70-1'76, könnyű, jobb
1'40-1'60, könnyű silány 1'30-1'40, óreg urasági 1'80-
1'82, óreg szedett 1'60-1'68, angol sonkamalac 1'40-1'72,
hus 1'80-2'10, zsír 1'10-2'60, szalonna 2'36-2'40, hasi-
tott felszerés 2'30-2'36. A teli heállitani való soványser-
tés 1'36 pengő. A keddi vásárra a felhajtás körülbelül 1400
darab volt. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete bizományi
hizaltásra sertéseket elfogad és olcsó előleget biztosít.

Tejplac. (A Budapesti Központi Általános Tejcsernok R.-T.
jelentése.) 1928 szeptember 18. A kannalej ára változatlanul
44 fillér.

Különfélék.

Szesz és szeszestialok. 1928 szeptember 18. A szeszüzlet-
ben egy a nagyban mint a detail üzletben élénk a forgalom
az árak a változatlanul a legutóbbi jegyzés szerint zárulnak.
Gyümölcsplacokfeltekében a kereslet élénkebb és törököl
4'90-5'10 P, szilvörömm új 5'40-5'60 P, seprőpálinta 4'50-
4'80 P, borpárlat 5'80-6'20 P-ig kelt el 10,000 literfokon-
ként ab termelőállomás + 2% forgalmi adó.

Cukor. (M. T. L. jelentése.) London, 1928 szeptember 17.
Cukortőzsdezárlat. „B” típusú fehér cukor október-decem-
berre 13/4 1/2-13/6 1/4, novemberre 13/4 1/2-13/6 1/4, decem-
berre 13/7 1/2-13/8 1/4, shilling per cwt. Az irányzat csendes.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

L. L. Karmacs-Felsőmajor. A „Köztelek” hasábjain ismét-
ten szótunk arról, hogy a járványos elvetés elleni védő-
oltásoknak még nagyon kétséges az értéke s hogy különösen
egyedül védőoltásokkal nem lehet a bajt leküzdeni, viszont
egészségügyi intézkedésekkel, nevezetesen az elvető tének
testéből kikerülő ragályanyag megsemmisítésével és a
folytatólagos fertőzések megakadályozásával azt igaz, hogy
csak céltudatos és erélyes munka árán, ki lehet az állo-
mányból kuszóbbolni. A részletes utbagazítást szakembernek
kell a helyszínen megadnia, általános tájékozódást a belor-
vostani és járványtani szakmunkákból lehet szerezn. —
Mintfogya tehének csak kivételesen vétének el ismételt,
célszerűbb őket megtartani a tenyésztésben, mint a fertőződés
iránt még érzékeny új állatokat állítani a helyükre.

P. P. Jászberény. A kérdéses jövedelem (bevétel) forgalmi-
adó köteles. G. J. dr.
„K. P.” A traktorából kikerülő használt olajat kar-
bolineum helyett nem lehet felhasználni, mivel nincsen
konzerváló hatása. A karbolineum ugyanis nem ásványolaj,
hanem kőszénkátrányolajtermék, amely ugynevezett savanyu
olajakat is tartalmaz. E phenolszerű anyagoknak közön-
heli a karbolineum dezinficiáló hatását. A traktorból ki-
csöpögő kenőolajok a bekekerülő beuzin vagy petróleum
révén fel szoktak hígulni, miért is tlepités és szárás után
sem lehet traktor kenéséhez újra felhasználni. Ha azonban az
olaj nem hígult fel nagyon, úgy hidegen járó tengelyek
kenésére (kukoricadaráló, szeszkavágó) vagy kocskénés
hígítására stb. fel lehet használni.

Hűtünk és jeget gyártunk
az Audiffren-Singrün-rendszerül szab.
rotációs A=S hűtoautomatával

Nincs közelség! Nincs utántöltés! 1765

és a hűto technika legújabb vívmányával
a szab. forgódugattyus „ROTA” hűto géppel
GELLÉRT IGNÁC ÉS TÁRSA R.-T.
VI., Podmanický-utca 41. Telefon: T. 212-91

Cipők, bakancsok és csizmák
legelősebb nagyban árban szállít:
Kiss H. cipőnagykereskedő,
Budapest, VII., Miksa-utca 13. Dohány-utca sark 1674

Férfi vagy női finom box lovaglócsizma P 55-75

Férfi sárgastrapacipő, amerikai forma, bízta bór P 14-80
Férfi la sárga tehénbőr bakancs P 12-15 20
Férfi finom box cipő P 22-26-28-
Férfi sárga vadász- és sportcipő, bór bevarrott nyelv, dupla talp P 22-26-28-34

Régiségeket,
antik butorokat, földben talált arany-, ezüst-
ékszereket, bronzkardot, lándzsát, tört,
baltát és minden fajta sirléteket, vala-
mint régi pénzeket állandóan veszek.

Mautner László
Budapest, IX., Bakáts-tér 2.
Alapítva 1893 1742

Erdélyből szállított uradalmak részére
elsőrendű fehér és tarka
jármosökröket
valamint 8284
bivalyokat és tinókat
juttányos árban.
BLUM LÁZÁR
Cluj (Kolozsvár), Calea Motilor, volt Monastori-ut 33.

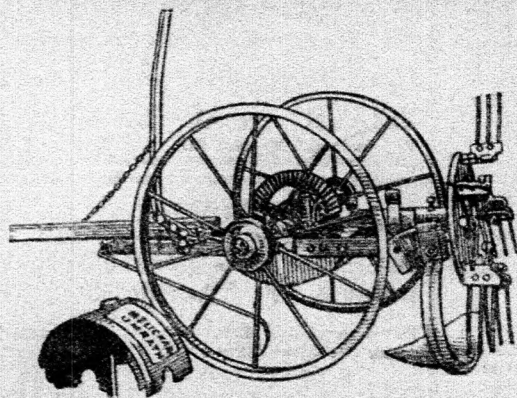
ARZOPÁC porcsávázó
a vetőmagvak száraz uton való csávázására nélkülözhetetlen minden haladó gazdának.
KÉRJEN ISMERTETŐT! **A legjobb és legolcsóbb!** KÉRJEN ISMERTETŐT!

KRAUSZ-MOSKOVITS EGYESÜLT IPARTELEPEK R.-T., Budapest, VIII., Örömvölgy-utca 8. szám alatt.

BURGONYÁJÁT

az eddigi szedési költségek egy töredékével szedheti fel sértetlenül,
ha a munkát az eredeti szabadalmazott

Melichar-féle burgonyaaratógéppel végzi

A földben burgonyát nem hagy, azokat meg
nem sérti, rendkívül gazdaságos,
mert munkája 40-45 munkás
teljesítményével egyenértékű.

Ajánlatokkal és referenciákkal szolgál!

Bächer-Melichar, Budapest, V., Vilmos császár-ut 60. szám

Viharlámpa
300 gortyafény
Éjjeli cséplésnél
nélkülözhetetlen

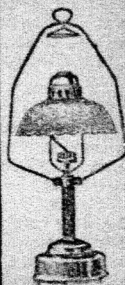
Phoebus-Standard

Petróleumgáz-lámpák nappali fényt árasztanak.
Kellemessé teszik estéit.

Asztali, függő és hordozható formákban. 14-20
óra alatt fogyaszt 1 liter közönséges petróleumot.
Fizetési könnyítések. Kérjen ismertetést.

Vezérképviselőt:

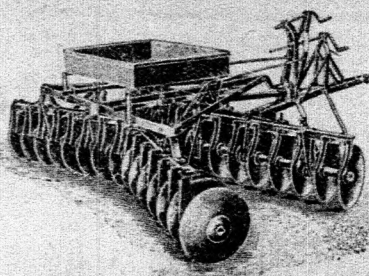
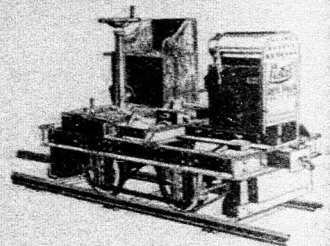
Ardó József BUDAPEST, VI., Tel.: 216-34
Vilmos császár-ut 43.

Angol „LISTER” keszeng-
vágányú BENZINTRUCK,
valamint 1 1/2-20 lóerős
benzinmotorok,
villanyagregátumok
utolérhetetlenek!

Vezérképviselőt:

Südfeld Gábor okl. gépészmérnök
Budapest, VI., Szondy-u. 11. Telefon: Aut. 246-11.

A küszöbön álló tarlóhántáshoz amerikai rendszerű

traktor-tárcsásboronákat

szállít, bármily mennyiségben raktárról,
garancia mellett, jutányos áron

**SZILÁGYI ÉS DISKANT
GÉPGYÁRA, MISKOLC**

VISZONTELADÓKNAK KEDVEZMÉNY!

Szárazság ellen küzdök figyelmébe!!!

Sikeres gazdálkodás a szárazságban

— Magyar dry farming —

Irta: **Gyártás József**, az Országos M. Kir.
Növénytermelési Kísérleti Állomás igazgatója

Ára bérmentes küldéssel 10 P 50 f. (Utánvétetl.)

A most uralkodó nagy szárazságban mindazt, amit a gyakorlati
gazda a szárazság ellen megtehet, e könyvben megtalálhatja.
„Pátria” r.-t. könyvosztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

Gazdasági könyvviteli nyomtatványok

a „Pátria” Irodalmi Vállalat és Nyomdai R.-T.-nél,
Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek) szerkesztők be.

Német vetőburgonya

bármily fajtáju jegyezhető elő cégünknel.
A vetőgumó a berlini vetőburgonyára érvé-
nyes szokványok értelmében lesz átvéve,
tehát garantáltan fajtiszta, egészséges és
rákmentes minőségű. Az egyes tételek
kikeresését **Bertsch Ottó tanár, a Burgonya
Hivatal nyugalmazott vezetője végzi.** Elő-
jegyzéseket, melyek egyelőre kötelezettség
nélküliek, elfogadunk. Levélbeli megkéré-
sésre szakszerű felvilágosítással szol-
gálunk. Fizetési kedvezményeket nyújtunk.

EXPORT-TÁRSASÁG

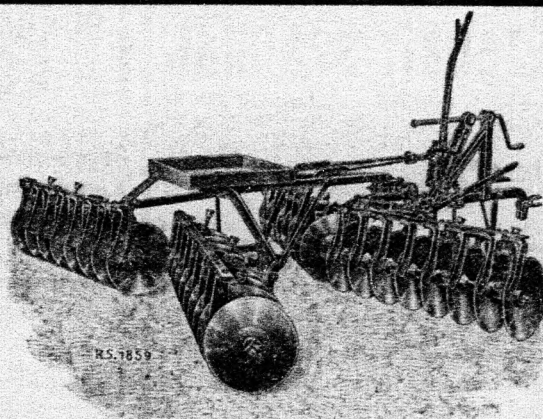
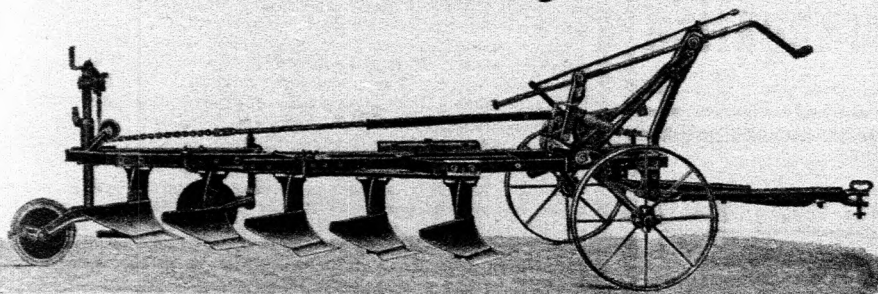
Tel.: 910-41 Budapest, Andrassy-ut 41. Tel.: 910-41

Minden burgonyára vevők vagyunk!

A bekövetkező 10 évre mérsékelt áron ajánljuk az eredeti **SACK**-gyártmányu

dupla tárcsásboronákat és mindenféle nagyságu tarlóhántókat traktor után való használatra.

Mindezek raktárunkban megtekinthetők.

PROPPER SAMU R.-T.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 52. szám.

Birtokbérletet

keresek, kb. 2000-3000 holdat. Dr. Balázs Dezső, Budapest, VIII., Mária-u. II. Telefon: J. 334-18 2068

Az állami szikjavító akció által kiváltott elfogadott száraz eljárás alapvető forrása

TREITZ PÉTER:
A szikes talajok javítása
olm. könyv. — Ára 5 pengő.
„Patria” r.-t. könyvosztálya,
Budapest, IX., Üllői-ut 26.

Mezőgazdasági szeszgyár bérbeadó

Budapest közelében, fővonal mellett. Cím „2054” alatt a kiadóhivatalban. 2054

Bérbeadó

950 és 350 kat. holdas gazdaságok. Fel-szerelés megváltandó. Közvetítőknak jutalékot nem fizetünk. Érdeklődők forduljanak Visólyi Testvérek alsópesti gazdaságához, u. p. Sárszentlőrinc, TOLNA VM.

M. kir. kincstári gazdaságok jószágkormányzója

10.307/jk. 1928. szám.

Hirdetmény. Hizottsertéseladás.

A m. kir. ódalmandi és ozorai kincstári gazdaságokban hizálás alatt álló

406 drb. hizott süldősertés

1928. évi szeptember hó 25-én délután 13 órakor Budapest a m. kir. honvédelmi minisztérium 2/G alosztályának hivatalos helyiségében (honvédelmi minisztérium, III. emelet 40. sz. ajtó) zárt borítékban benyújtandó írásbeli ajánlatok alapján megtartandó nyilvános versenytárgyaláson eladásra bocsátatik.

Az ajánlattételét kötelező részletes eladási feltételek kívánatra megküldetnek.

Budapest, 1928. szeptember 18.

A m. kir. kincstári gazdaságok jószágkormányzója.

Állat-, termény-, anyagszámadás

a „Patria” Irodalmi Vállalat és Nyomdai R.-T. (Budapest, IX., Üllői-ut 25.) kiadásában megjelent!

Állat-, termény- és anyagszámadás nagyobb gazdaság kimutatásainak összefoglalására szolgáló a következő számlákat tartalmazza:

1. Lovak számlája	15. Lánccs, szeg stb. számlája
2. Szarvasmarhák számlája	16. Eszközök számlája
3. Juhok számlája	17. Eszközök és kenderárak számlája
4. Sertések számlája	18. Különböző raktári anyagok számlája
5. Gabonanelemek számlája	19. " " " " " "
6. Olajosok és hüvelyesek számlája	20. " " " " " "
7. Vetőmagvak számlája	21. Festékárak számlája
8. Gumós és gyöknevek számlája	22. Fűtőanyagok számlája
9. Erőtakarmányok számlája	23. Építési anyagok számlája
10. Szálastakarmányok számlája	24. Épület és bognárfák számlája
11. Élelmiszerek számlája	25. Zsákok és ponyvák számlája
12. Kenő- és világítóanyagok számlája	26. Hordók számlája
13. Vasak és fémek számlája	27. Üres nyomtatványok
14. Lemezek és csavarok számlája	

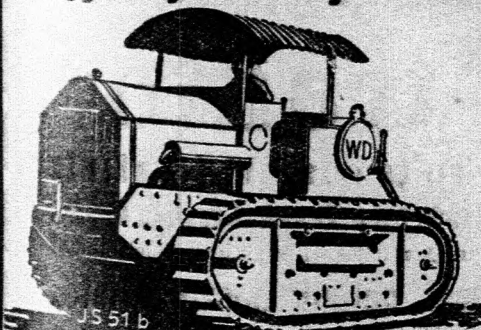
A nyomtatványokon a bevétel és kiadás egymással szemben vezethető, tehát az egyenleg azonnal kimutatható. A könyv lapjai finom könyvpapíron készültek. Az állat-, termény- és anyagszámadás 80 lapos terjedelmű. Nagysága 31x47 cm. jó erős vászonkötésben, elől tárgymutatóval, ára: 52 P

Csekély fogyasztás
Nagy teljesítmény

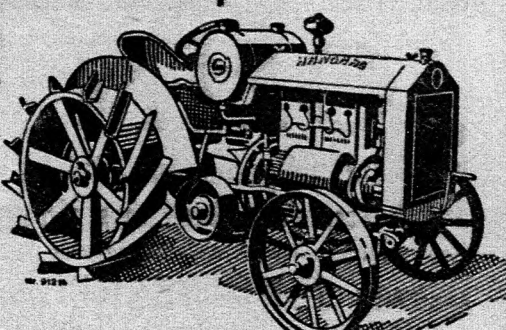
HANOMAG

Szánt Boronál
Csépel Vontat

MEGÉRKEZTEK
A LEGUJABB

25-50 HP lánctalpas traktor

30 lóerős kerekes traktor

HANOMAG-TRAKTOROK
LÁNCTALPAS ÉS KEREKES KIVITELBEN

AJÁNLAT ÉS SZAKTISZTIVISELŐ KIUTAZÁSA DIJTALAN!

„LIGO” R.-T., BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 31.

Sürgönyelm: LIGORT Budapest
TELEFON: Lipót 984-II

Szénát, szalmát,

lucernát, lóherét, zabosbükönnyt és muhart **ELAD és VESZ** minden mennyiségben
Schreier Béla Kereskedelmi Részvénytársaság
 Budapest, VII., Izabella-utca 34.
 Telefon: József 320-52 1915 Telefon: József 438-49

10 darab 3 éves számefteti tenyész magyar üsző eladó.

Felvilágosítással szolgál: Uradalmi Jóságfelügye-
 lőség, Marcali, Somogy megye. 2022

Gebe község 765 magyar hold határában

házi kezelést földbirtokom gazdasági épületekkel és lakóházzal 1929. január 1-től számított 6 évre haszonbérbe kiadó. Elő és holt leltár-átvétel. Levelezés címemen. Özv. **Aáron Sándorné, Gebe,** Szatmár vm. 2030

Mérleggyár ZISKA J. utóda Rostély György

Budapest, VI., Eötvös-utca 47. sz.
 Telefon: Teréz 246-12
 Alapított: 1872. 1918 Javításokat elfogadok!
 Árjegyzéket bérmentve küldök.

Tenyészbirkák eladása.

Juhászat teljes felosztása miatt eladó a „Magyar Föld” sarkadi bérrudalmából származó: 700 darab üzekedés alatt (kos alatt) lévő 3-4 éves anyajuh, 390 darab 2 1/2 éves apáca, 380 darab 1 1/2 éves jerke és tenyészkosok. Az anyag elsőrendű, irány hazai fésűs merinó, gyapjuhozama nagy (a 2 1/2 éves ürök június 10-én nyirva leadtak darabonként 5-75 kg. gyapjút). Érdeklődők forduljanak **Welsz Mihály** földbirtokoshoz, **Békéscsaba.** 2027

BURGONYABEVÁSÁRLÁS

külföldi megbízásra **sárgahusu** és fehér élkezősi burgonyát, valamint Wohltmann iparít ószi szállításra vagonátalban készpénzfizetés mellett állandóan a legmagasabb árrban vásárolók.
Buchinger Elek burgonyakivitele, Szombat hely. 2008

Levélpapírokat és borítékokat címnyomással

legújabbosabb Árrban készíti a „PÁTRIA” nyomda r. t. BUDAPEST, IX. ker., Üllői-út 25. sz. (Köztelek.)

161. gróf Wenckheim Ferenc mágori uradalmában eladó 300 darab szőke mangalica

6 hónapos, vegyes ivaru sertés, darabsúly 30 kg.
 Uradalmi felügyelőség, posta Vésztő. 2038

Ujdonság! A legelőkérdés és annak fontossága

Írta: **Dr. Piukovich József**
 Post. vármegyei tb. főszolgabírája

Ára 8 pengő

Ez a rendkívül becses mű azt az utat igyekszik megkeresni, amelyen a nagyjelentőségű kérdés a szükséges orvoslást megtalálhatja és az anynyira fontos legelőkérdésnek javulását kedvezőbb körülmények közé óhajtja hozni.
 „Patria” r.-t. könyvsztyálya, Budapest, IX., Üllői-út 25.

Bármely növényről gyakorlati felvilágosítást találunk

gróf Teleki Arvéd Növényeink hasznáról

elmű encyklopédiájában. A 190 oldalra terjedő nagy-alku albumnak **ára 14 pengő**
 „Patria” r.-t. könyvsztyálya, Budapest, IX., Üllői-út 25.

ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET BUDAPEST, IX. KERÜLET, KÖZTELEK-UTCA 8. SZÁM

Automata 866-01 TELEFON Automata 866-05

Az OMGE üzemi és számtartási osztálya

minden tekintetben előmozdítani kívánja a gazdaközönségnek érdekeit, s ezért elvállja a következő munkálatokat:

- Gazdaságok könyveinek vezetését és ellenőrzését, tisztajövedelmi mérlegek elkészítését és hitelesítését.** Értesítésre megbízottunkat a helyszínre küldjük, aki ott leltároz, megállapítja a cselekvő, szenvedő és tiszta vagyont, felfekteti a könyveket és a gazdaság vezetőjét a könyvelésre vonatkozólag utbaigazítja. A mai viszonyok mellett nagyon fontos az, hogy olyan számtartás álljon a gazda rendelkezésére, amely áttekinthető és megbízható. Sok kára van a gazdának abból, ha nem vezet rendes számtartást. Adózás szempontjából is előnyben részesülnek azok, akik rendszeres számtartás alapján készített tisztajövedelmi mérleggel igazolják gazdaságuk jövedelmét. Ezen kíván segíteni az OMGE számtartási osztálya.
  - Adó- és illetékügyekben tanácsot és szakértői felvilágosítást ad, anélkül azonban, hogy hatóságok előtt képviselést vállalna.**
  - Üzemi** kérdésekben felvilágosítással szolgál, üzemerterveket készít, becsleéseket végez, szakértőként eljár bírósági és magánfelek felkérésére, akár peres ügyekben, akár bérletátadás, átvétel, örökösödési osztály elkészítésénél, vagy bármely gazdasági üzemi természetű ügyben. **Elvállja elő- és holtfelszerelés felleltározását, becsleését.**
  - Vasuti fuvarlevelek és gyógytári vénék** díjszámításának a felülvizsgálását. Felhívjuk a gazdak figyelmét arra, hogy vasuti fuvardíjakat csekkklapon fizessék. Részletes felvilágosítással és csekkklappal szolgálunk erre vonatkozólag.
  - Ingatlanforgalmi osztályunk** elvállja birtokok adásvételének vagy bérbeadásának lebonyolítását, előnyös birtokbérletek szerzését. Biztosítási ügyeket legelőnyösebb lebonyolítását.
- Saját érdekében cselekszik tehát minden gazda, ha mennél gyakrabban veszi igénybe ezental osztályunkat, mely mint központi iroda minden tekintetben teljes titoktartás mellett rendelkezésre áll. **Adóbevallási céra évszámolókat készítünk** és kész mérlegeket **felülvizsgálunk** és **hitelesítünk.** A zárszámadásoknak melőbbi beklődését kérjük. A **mérleghitelesítést egy gazdaság se mulassza el az idén annak elfogadása érdekében.** **Akik osztályunkat igénybe óhajtják venni, kérjük saját érdeklükben ezirányu, melőbbi szives értesítésüket Budapest, IX., Köztelek-utca 8. címre.**
- Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
Igazgatósága.

Súly: 20.5 q

Fordulatszám: 800

Erő, tartósság, olcsó üzem

jellemzik a JOHN DEERE traktort, mely lehetővé teszi a termelési költségek hatalmas csökkentését, a

JOHN DEERE TRAKTOR

fogyasztása oly csekély, hogy a mai alacsony gabonaárak mellett is eredményessé teszi a gazdálkodást. A

JOHN DEERE traktor

19.74 cm. mélyen szánt 38.5 kg. talajellenállás mellett (középkötött talaj) és felszánt óránként: **1.46 m. holdat és fogyaszt 4.78 kg. petróleumot m. holdankint.**

(Ezen adatok a József királyi Műegyetem kísérleti jegyzőkönyvéből vették, mely eredetiben hármikor teljes egészében betekinthető.)
Összes JOHN DEERE gyártmányu gépekhez alkatrész nálunk beszerezhető.

Magyarországi vezérképviselő: 2000

Földművelő, Traktor- és Gépkereskedelmi R.-T.

Budapest, VI., Vilmos császár-ut 61.

Két henger

Egyszerű szerkezet

VÉTEL
Eldni akar valami gazdasági gépet?
 Forduljon bizalommal
Braun és Úrményi stghz
 Budapest, V., Báthory-utca 7.
 1051

TIZYASU gőzturbinátok és
 kúroképű gépek. Ajánlat
 külföldi: Bihar Ferenc,
 Békéscsaba, Andrássy-utca 25.
 8339

300 katasztrális hold körül
 birtokot keresek megvételre
 Fejér és Somogy megyében
 vasút és köút mellett. Vároستól
 nem messze. Csak tulajdonossal
 tárgyalok. Gaál János, Kis-
 kunfélegyháza, gróf Tisza Ist-
 van-utca 39. sz. 8056

**CSISZKASZÁRÓK, MARHA-
 KÁPOSZTÁKÉPŐK** árajánlatot kér
 Baross Dező, Békés, 8251

BÉRLET
HAT-NYOLCHOLDAS virág- és
 bogárkertészet felszereléssel,
 motoroskocsival 3 évre bérbeadó.
 Közvetlen felvilágosítást ad
 Kecskeméthy, Pest-Sashalom,
 Lencskamajor.

Virágtenyésztés. Irta: Csapáry Bertalan kert. igazgató
 "Patria" r.-t. könyvostálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

KERESK 200-400 magyar
 hold prima búzatermő város-
 hoz és vasúthoz közel fekvő és
 jó gazdasági épületekkel rendel-
 kező, bérleti részére 3-4 szobás
 lakással, hosszabb lejáratu bér-
 letet. Cím: Bagossy István,
 Szeged, Feltámadás-utca 20.
 8001

FÉKEL határában 120 holdas
 tanyabirtok bérbeadó. Főszar-
 relés megváltandó. Schmelzl
 János, Isaszeg. 8250

BÉRLETET keresünk október
 elsejére 1500-tól 2000 magyar
 holdig, prima szántót. Cím
 „8299” alatt a kiadóban. 8299

BIRTOKOK, bérletek: Tapokca
 környékén ritka alkalmi vétel
 645 hold 150,000 P. Fehérben
 hatszázhetvennyel. Kettősüzem.
 Balatonnál szőlőhatvan, három-
 százhasas. Baranya, legri-
 mább háromszázhasas birtok.
 Somogyban ötszázhas. Válasz-
 bélyegyet ötéti kérek. Baranya-
 ban prima háromszáz holdas,
 ezeröttszázhas, iparvasúttal ötszáz
 holdas, Fehérben hatvanas,
 Tolnában kettőszázharminc-
 hetes, Veszprémben ötszázhas.
 Deceva Pécs, Széchenyi-utca
 nyolc. 8323

150-250 holdas jótalajú föld-
 bérletet keresek Dunántulba,
 mielőbbi átvételre. Ügynökök
 kizárva, leirat kérek. I. S.,
 Bogyis, Szlovénkő. 8325

Here-, köles- stb. cséplőrostalemezeit
 rendelje meg közvetlen Dorn J. rostalemezgyárá-
 ban, Békéscsaba, Máv., Hofherr, Ganz, Gazda-
 sági stb. szállítója. 2019

12 HAVI HITELRE
 szállít évi 8% kamat mellett minden fajtájú
 bel- és külföldi

tenyész- és igásállatot.
 Importált Yorkshre-i
tenyészsertést, anyasertéseket, kanokat. 1965

Kül- és belföldi teheneket és mindennemű
haszonállatot. Minden további felvilágo-
 sítással szolgál a British and Magyar Corpora-
 tion Ltd. képviselője:

Magyar Város- és Községfejlesztési R.-T.
 állatkereskedelmi osztálya
BUDAPEST, V., Béla-utca 8. sz.

Hirdetmény.

Debrecen sz. kir. város erdősegeiben mutakozó

kocsányos tölgy makk

(Quercus pedunculata) termésből az ősz folyamán
 eladásra kerülő mennyiségre az előjegyzések és aján-
 latok a debreceni m. kir. erdőfelügyelőnél (Debrecen,
 Nagyerdő 12. sz.) eszközleendő.

Jelezendő, hogy a makk vetési vagy takarmányo-
 zási célokra szükséges-e, mert a vetőmag szállítása
 elsősorban bonyolítottatik le.

Debrecen, 1928. évi augusztus hó 30.

Új baromftenyésztési művek!

- Hasznos hajtó tyuktenyésztés kiskátéja** Pengő 5.-
 Irta: dr. Lantos és dr. Meister
- Fehér Leghorn és Vörös Rhode Island tenyésztése** 1-50
 Irta: Winkler János és Nyirő Károly
- A modern csirkefarm** Sok tervrajzzal. Irta: Szönyey Lórántné 4.-
- Baromftenyésztés** Új átdolgozott és bővített 2. kiadás. Sok új ábrával. Irta: Winkler János, Füzve 10.-, bekötve 13.-
- A tojásfarmer** Gyakorlati utasítás modern jövedel-
 mező tojástermelő-telepek létesítésére. Irta: Predmerszky Dezső 8.-
- A tyukok tojáshozamának fokozása** 1-20
 Számos ábrával. Irta: Bakoss László
- Kaphatók a "Patria" r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

TEJTERMÉKEIT
 jobban értékesítheti, ha
FRIGIDAIRE MÉLYHÜTŐT
 használ.
 Ajánlattal szolgál:
HAHN ARTHUR ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 12. SZÁM
 Telefon: Automata 898-88
 Sürgőnycim: HANCO Budapest

Az új rendszerű fogaskerék meghajtásu

32 HP PÖHL-TRAKTOR

teljesítménye a legnagyobb,
 fogyasztása a legkisebb,
 mert nagy lökérejével csupán 19 q önsúlyt kell vontatnia.

Élettartama a leghosszabb,
 mert:
 fordulati száma 800,
 a motor rugózva van,
 olajozása teljesen automatikus.
 A főtengely 3 csapággal bir, kapcsolója fékkel
 van ellátva, hűtése kiváló, szerkezeti anyagok
 német gondossággal vannak megválasztva.

A gép könnyen kezelhető,
 mert:
 beálló harázdakerékkel bir, 1842
 automatikus a gyújtás szabályozás,
 a gépi szerkezet külön alvázon fekszik.

A Pöhl-tractor a 30 HP kategóriájába tartozó gépek közül a legolcsóbb!
 Az Austin-tractor képviselete! Kérje 21. sz. árlapunkat! Kedvező fizetési feltételek!

SATURNUS Műszaki és Gépkereskedelmi Részvénytársaság
 Budapest, VI., Teréz-körút 40-42. sz.

A világhírű MASSEY-HARRIS-féle

WALLIS-TRAKTOR

a modern géptechnika tökéletes mesterműve.

Világmarka!

Egyesíti magában a tökéletes traktor legfőbb feltételeit:

**Nagy vonóerő,
hosszu élettartam,
olcsó, megbízható üzem**

ezek alapozták meg évtizedeken át hírnevét.

A WALLIS szerkezeti alapeve,
a traktortechnikában az új fejlődés iránya:
erős motor alkalmazása mellett kisebb holtcsúly.

A legmesszebbmenő garanciákkal szállítja:

Nemzetközi Gépkereskedelmi Részvénytársaság

Központ: V., Vilmos császár-ut 32.   BUDAPEST   Nyugati fiók: VI., Vilmos császár-ut 63.

Farkas és Társa R.-T.
lakatosárú- és vaszerkezeti gyár
Budapest, VI., Lehel-utca 8.
Telefon: Lipót 908-62

Kovácsolt-, idomvas-, magtár-,
istálló-, pince- és tetőablakok,
rácsp kapuk, rácsp kerítések raktárról
azonnal szállíthatók. 1501

Gőzekebárszántást

őzi és tavaszi szántást, gyeptörést, szőlőtelepek
faiskolák, erdőszékek mély rigolozását elvégzi

Wolf Ernő, Budapest-Kelenföld
1908   Telefon: József 333-68   Sörgőnyeim: Wolfke Budapest

Mangalica tenyészházok és tenyészok

kapitok: Csebaji Gyula, Csebaj, Szabolcs megye,
vasútállomás Torod. A tenyészet, mely a Mangalica-
tenyésztők Országos Egyesületének tagja. 1922-ben I. koca-
diját, I. kocaadit. 1923-ban Magyar (Champion). 1924-ben
I. kocaadit, I. kocaadit. 1925-ben I. kocaadit, I. kocaadit.
1926-ban I. és II. kocaadit. 1927-ben I. kocaadit. 1928-ban
I. kocaadit, I. kocaadit nyert a tenyészállatkiállításon. 1929

Miért a CORMICK a traktorok királya?

Mert:

20 HP	30 HP
felszánt egy óra alatt . 1 m. holdat	1.5 m. holdat
fogyaszt m. holdankint . 6.4 kg.	6.2 kg. petróleumot,
középkötött talajon 8" szántási mélység mellett.	
Kenőolaj-fogyasztása: 10 magyar holdra 2 kg.	
Élettartam: 8-12 év.	

INTERNATIONAL HARVESTER COMPANY
MC CORMICK, CHICAGO
VEZÉRKÉPVISELET

D É N E S B.

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., VÁCLUT 98.

LÉVELCIM: BUDAPEST 86. FIOKBÉRLŐ
SÖRGŐNYCIM: „DÉBERT BUDAPEST”
TELEFON: L. 909-51, L. 909-89, L. 920-63 ÉS L. 963-42
8126   ALAPITVA 1889

Földbirtokosok és urak
Részvénytársaságok tagok

A Békésvármegyei önkormányzat elnöke lett Be...
elnöke, 1922-...
elnökévé vála...
megtiszteltet...
év óta viszi...
munkát a va...
a gazdatárs...
nemcsak az...
közéleiben,
is képviseli...
országgyűlési...
maudátumát...
1921-ben az...
tette, 1927-...
törvényhatós...
felsőházba d...
fa növekvése...
fogta vármeg...
jesztí az agrá...
egészen a té...
vonalon gyün...
Mi lehetne m...
egy ilyen f...
javát fél e...
szenteli!

Béliczey G...
a magyar o...
együtt nagy...
kére, kötelez...
adatokat, an...
a törvénybe...
körébe tarto...
gazdának ér...
birtokával sz...
ságát munká...
is kiterjeszt...
a maga mo...
tudjon, ne...
soljon, tiszt...
közélet üze...
s a magyar...
váljon ki...
magyar sors...
sorsa nem a...
el. hanem...
Magyarorszá...
tatásokon...
tartotta fen...
a közügyekb...
bele az önk...
dőlnek el a...
nyozunk. Ig...
puszta erköl...
is azért, ne...
Ezt az oko...
örökösen ré...